ANT

Haftalık Dergi • 28 Kasım 1967 • Sayı: 48 • 125 Kuruş

ASIL SAVAŞ EMPERYALİZME KARŞI VERİLECEKTİR

HAFTANIN NOTLARI

20 kasım

Öğretmen direnişi

● **Türkiye Öğretmenler Sendikası ile Türkiye Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu'nun düzenlediği 12. direnme toplantısı Karabük'te yapıldı. Türkkaya Ataöv, Osman Nuri Koçtürk, İsmail Hakkı Kaytanlı ve Cemil Sert'in de katıldığı toplantıda TÖS Genel Başkanı Fakir Baykurt, «Görünürde bakan ile öğretmenler, öğrenciler çatışıyor. Aslında çatışma daha derinlerde, iş hayatına, ticaret ve devlet yönetimine hâkim olan güçlerle milletimizin yoksul çoğunluğu arasında cereyan etmektedir. Hiçbir baskıdan yılmayacak *kadar cesur ve birleşik* olan öğretmenler mücadeleyi sabırla devam ettiriyorlar» dedi.**

Balıkesir'de TİP

● Balıkesir'de TİP gün geçtikçe gelişiyor. Ayvalık, Edremit, Burhaniye ilçelerinden sonra TİP Balıkesir örgütüne bağlı Bandırma İlçesi'nin de kongresi, yeni katılan üyelerin de *iştirakiyle yapıldı.* TİP Eskişehir İl Başkanı Turgut Kazan'ın başkanlığındaki kongrede Kıbrıs ve NATO'dan ayrılma sorunları üzerinde duruldu, Genel Yönetim Kurulu üyesi Şükran Yurdakul, Amerikan emperyalizmine karşı savaşın TİP çevresinde toplanmakla zafere ulaşacağını belirtti. Kongreden sonra, bir yazısından dolayı halen cezaevinde tutuklu bulunan Bandırma'lı gazeteci TİP üyesi Kemalettin Urel ziyaret edildi.

21 kasım

Gençlik yürüyüşü

● Özel okulların devletleştirilmesini sağlamak üzere TMTF ile Teknik Üniversite ve Teknik okullar öğrencilerinin düzenlediği Ankara yürüyüşü, gençliğin haklı dâvasını bütün vatandaşlara kabul ettirerek sona erdi. İstanbul'dan itibaren yüzlerce kilometreyi yürüyerek kateden 150 öğrenci Ankara'lılar tarafından bayraklar, çiçekler, dövizler ve folklor gösterileriyle karşılandılar. Yağmur altında yapılan mitingte de konuşmacılar, özel okulların anayasaya aykırılığını belirterek hepsinin devletleştirilmesini istediler. Gençlerin büyük mitingi, Âşık İhsani'nin ünlü «Eşitsizlik zincirini kırana dek yürüyeceğiz» türküsü hep bir ağızdan söylenerek son buldu. Gençler, bundan sonra da kapalı salon toplantılarıyla özel okullar konusundaki mücadelelerine devam edeceklerdir.

Mimarların görüşü

● **Mimarlar Odasında, Ankara ve İstanbul'da birer basın toplantısı düzenliyerek, sadece ticari amaçlara yönelen özel yüksek okulların yetersiz eleman yetiştirdiklerini belirtti ve hepsinin devletleştirilmesini istedi. Mimarlar Odası, İstanbul Sekreteri Demirtaş Ceyhun, «Özel okullar diye bir problem yoktur» diyen bakana cevap vererek «Bu görüş, Türk eğitimini çıkmaza götürür. Bakanı istifaya dâvet etmek gerekir» dedi.**

22 kasım

AP'de kaynaşma

Her bakımdan başarısızlığa sürüklenen Adalet Partisi, bazı yolsuzluk iddiaları dolayısıyla kendi bünyesi içinde de kaynaşmalara sahne olmaktadır. Son olarak *Belediye Meclisi* üyelerinden AP Beşiktaş İlçe Başkanı Süleyman Selkesen, AP Üsküdar İlçesi Üyesi Ülfet Dergezer ve AP Eminönü İlçe Başkanı Suat Yalkın Güzel Konutlar Yapı Kooperatifi'nde, İl Genel Meclisi Üyesi Rıfkı Özdoğru da Bilezikçi Çiftliği'nde bazı yolsuzlukları olduğu iddiası ile İl Haysiyet Divanı'na verildiler. Bu arada, gelecek yıl yapılacak mahalli seçimler için de, bazı menfaat hesapları dolayısıyla şimdiden adaylıklar üzerinde yoğun bir faaliyete girişilmiştir. Bir kısım AP'liler, önümüzdeki dönemde AP'nin İstanbul Belediye Başkanı adayı olarak Menderes'in «bebek dâvası» sanıklarından Dr. Fahri Atabey'i ileri sürmektedirler. Menfaat çatışmaları yüzünden AP'de yakında daha büyük kaynaşma bekleniyor.

MP Kongresi

● **Millet Partisi Büyük Kongresi, Bölükbaşı'nın yeniden liderliğe seçilmesiyle sonuçlandı. Kongrede bazı delegeler, *Amerika'nın* Türkiye üzerinde oynadığı oyunları ortaya koyarak antiemperyalist görüşleri dile getirdiler. Genel Başkan Bölükbaşı da, konuşmasıyla anti-emperyalist bir çizgide olduğunu ve gerçekten milliyetçi bir politikacı olduğunu gösterdi.**

23 kasım

ANT'ın davaları

● Cumhuriyet Savcılığı, ANT hakkında iki soruşturma ve bir dâva açtı. Çetin Altan'ın **«Bornova Savcısı, lütfen dinleyiniz»** başlıklı yazısını yeniden yayınladığımız için sorumlu müdürümüz Yaşar Uçar hakkında açtığı soruşturmada Savcılık, bu yazının Millet Meclisi'nde aynen okunmasının suç sayılıp sayılamayacağını henüz tesbit edemedikleri için T.C.K.'nun 142. maddesine göre soruşturma açtığını bildirdi. Oysa, Çetin Altan'ın ANT'ta yayınlanan bir yazısında da belirtildiği gibi, Meclis'te okunan br yazının suç sayılmaması gerekmektedir. Öte yandan, Can Yücel'in Ant'ta yayınlanan **«Rotary Club'de bir ismi fail»** başlıklı yazısından dolayı da Can Yücel ve Yaşar Uçar hakkında T.C.K.'nun 159. maddesine göre **«hükümetin manevi şahsiyetini tahkir ettikleri»** iddiasıyla soruşturma açılmıştır. Yine yazarlarımızdan Yaşar Kemal'in **«İşgal Toprağı. Kurt Köpeği»** başlıklı yazısından dolayı Yaşar Kemal ve Yaşar Uçar hakkında T. C. K.'nun 312. maddesine göre, **«sınıfları tehlikeli surette kin ve adavete teşvik ettikleri»** iddiasıyla Cumhuriyet Savcılığı Toplu Basın Mahkemesi'nde dâva açmıştır. Bunlardan başka, Cumhuriyet Savcılığı hafta içinde celp çıkartarak Doğan Özgüden, Yaşar Kemal ve Yaşar Uçar'ı sorguya çağırmıştır. Bu yeni soruşturmaların hangi yazılardan dolayı açıldığı henüz bilinmemektedir.

Kıbrıs Mitinginde Amerikan bayrağı yakıldı...

İstanbul'da onbinlerce kişinin katıldığı Kıbrıs mitinginde Amerika şiddetle suçlanmış, bu arada bazı gençler, Dolmabahçe'de bir Amerikan motorunda asılı bulunan Amerikan bayrağını indirerek yakmıştır. *Amerikan bayrağını yaktıkları iddiasıyla dergimiz yazarlarından* Âşık İhsani ile iki genç polis tarafından nezaret altına alınmış ve adliyeye sevkedilmiştir. Nöbetçi Asliye yargıçlığında yapılan duruşmada tanık olarak dinlenen 30 kadar polis, ifadelerinde çelişmelere düşmüşler, sanık müdafileri ise, bayrağı yırtılan devlet şikâyetçi olmadığından, savcının dâvacı olamıyacağını söylemişlerdir. Neticede, 27 Kasım Pazartesi günü Birinci Asliye Ceza Mahkemesi'nde tutuksuz olarak yargılanmak üzere Âşık İhsani ve iki genç serbest bırakılmışlardır.

24 *kasım*

DTCF'de baskı

● Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde solcu gençlere karşı baskı gün geçtikçe şiddetlenmektedir. Son olarak Talebe Cemiyeti seçimlerine sosyalistlerin ve Ortanın Solu grupunun ayrı listelerle katılması Fakülte Yürütme Kurulu'nca engellenmiştir. Yürütme Kurulu, Anayasa'da geçen «Sosyal Devlet» teriminin «Sosyalist Devlet» terimi şeklinde benimsenemiyeceğini, böyle bir isim ve ismin getirdiği pankart ve düşüncelerle seçime katılmanın mümkün olmadığını ileri sürmüştür. Ortanın Solu grupunun seçime sokulmamasının gerekçesi de şöyledir: «Ortanın Solu, belli bir doktrin olmayıp siyasi bir partinin sloganı olduğu için böyle bir isimle ve bu ismin getirdiği düşünceye uygun pankart ve fakülte için propaganda yayınları ile seçime katılmak, talimatnamenin 2 nci maddesine aykırıdır» Olay öğrenciler arasında büyük tepki yaratmış, «Sosyalist Grup», Dekanlığa dilekçe vererek, «Niçin Sosyalist Grup?» sorusunu cevaplandırmış, Fikir Kulüpleri Federasyonu da bir bildiri ile olayı protesto etmiştir.

Yıldız'ın açıklaması

● TİP İl Başkanı Şaban Yıldız, bir açıklama yaparak, geçen sayımızda Haysiyet Divanına verilen TİP'liler arasında ismi açıklanan Şaban Yıldız ile ilgisi olmadığını, adı geçen şahsın Beyoğlu İlçesi'ne mensup bir üye olduğunu bildirmiştir.

25 *kasım*

İşçi kıyımı

● Yeni çıkan 931 sayılı İş Kanunu'nun işçiler aleyhinde getirdiği hükümler, işverenler tarafından insafsızca kullanılmağa başlanmıştır. CHP İstanbul İl Başkanı Ali Sohtorik'in İdare Meclisi Başkanı olduğu Türkiye Genel Sigorta A. Ş.'nde Büro İş Sendikası üyeleri, birbiri ardına işten çıkatılmaktadır. Büro İş Sendikası, yayınladığı bir bildiride, «İçinde bulunduğumuz günlerin bilânço devresine rastlamış olduğu dikkate alınırsa, şirketin personele en fazla ihtiyaç duyduğu bir zamanda dahi sendikamız üyelerine ne derece husumet duyulduğu daha iyi anlaşılır. 931 Sayılı Kanunun verdiği yetkiyle, sendikalı ve sendikasız işçiler, kış kıyamet denmeyip, harp hali denmeyip ekmeklerinden edilmektedir» demektedir.

AA'nın gafı

● Johnson'ın temsilcisinin Türkiye'ye geldiği gün Ankara'da yapılan Amerikan aleyhtarı gösterilere katılan gençlerin solcu olduğunun Anadolu Ajansı tarafından bildirilmesi, AP içinde fırtına yaratmıştır. 23 Kasım tarihli AA bülteninin 30 numaralı haberinde, «Kızılay'da bazı solcu gençlerin de bulunduğu topluluk USİS önünde gösteri yaparak, özel temsilcinin Ankara'ya gelişini protesto etti» denmesi üzerine gösterilerin düzenleyicisi olan AP ve CKMP'li gençler, küplere binmişler ve Sükan'a telefon ederek eseflerini bildirmişlerdir.

26 *kasım*

Ayaklanma

● Hindistan Başbakanı İndra Gandi'nin Kalküta eyaletinin komünist hükümetini azletmesi büyük kaynaşmalara yol açtı ve Hindistan'da yer yer ayaklanmalar oldu. Başbakan'ın bu hareketini protesto etmek maksadıyla ayaklanan büyük bir halk kitlesi, Kalküta yakınlarındaki Panihatti kasabasında bir demiryolu merkezine saldırdı. Güvenlik polisi, kalabalığı ancak üzerlerine ateş açmak suretiyle dağıtabildi. Öte yandan Kamarhatti'de grev halindeki işçiler greve katılmayanlarla boğaz boğaza gelirken, gençlik kuruluşları yayınladıkları bildirilerle halkı direnmeye ve greve dâvet ettiler. Gandi Hükümeti, gençliğin hareketine mâni olmak için bütün ortaokul ve liseleri kapatmak yolunu tuttu. Olaylar sonunda beş kişi öldü, yüzlerce kişi yaralandı ve 800 kişi nezarete alındı.

DİSK'in mesajı

● Kopenhag'ta toplanan Russell Mahkemesine Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu adına Genel Başkan Kemal Türkler bir telgraf göndererek, «Ezilen ulusların özgürlükleri, bağımsızlıkları adına giriştiğiniz mücadeleyi bütünüyle benimsiyor, ona sahip çıkıyoruz. Şuna inanıyoruz ki, Vietnam'da Amerika'nın yoksul halklara karşı sürdürdüğü savaş, aslında bütün dünya uluslarının emperyalizm sömürüsünden kurtulmak amacıyla karşı koymaları gereken bir savaştır» dedi .

Russell Mahkemesi yine toplandı

Vietnam savaş suçlularını yargılamak üzere Russell Mahkemesi Kopenhag yakınlarındaki Roskilde'de toplanmıştır. Vietnam'a savaş suçlarını yerinde tesbit etmek üzere giden Tahkikat Komisyonu Başkanı TİP Lideri Aybar, Kıbrıs gerginliği dolayısıyla Türkiye'den ayrılamadığı için toplantıya katılamamıştır. Ünlü Fransız düşünürü Jean Paul Sartre'ın başkanlığında yapılan duruşmalarda önce Vietnam ve Laos'a giden Tahkikat Komisyonlarının raporları okunmuş, daha sonra savaş kurbanları ile tanıkların ifadeleri düzenlenmiştir. Mahkemede ayrıca önemli Amerikan şahsiyetleri de tanıklık etmişlerdir. Bu durumda, Amerika'ya Vietnam savaşında kullanılmak üzere napalm ve fünyeli bombalar satan Federal Almanya'nın «Savaş suçlusu» sayılıp sayılmıyacağı da incelenmektedir.

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

Asıl savaş emperyalizme karşı verilecektir !

Geçtiğimiz yedi günde Meclisin Hükümete tanıdığı yetkiye dayanarak girişilen askeri faaliyet Türkiye'yi savaşın sınırına kadar getirmiş; ancak hafta, savaşı önlemek üzere girişilen yoğun bir diplomatik faaliyet içerisinde kapanmıştır. Dergimizin baskıya verileceği gün gelen haberlere bakılırsa, NATO'nun dişli üyelerinin giriştiği arabuluculuk çalışmaları sonunda Yunan Cuntası, Türkiye'nin isteklerini zaman içinde karşılamayı kabul etmiş, buna karşılık Türk Hükümeti oyalayıcı vaadlerle yetinmeyeceğini, kesin olarak «evet» yada «hayır» cevabı beklediğini bildirmiştir. «Evet» yada «hayır», bir başka anlamda «barış» yada «savaş» demektir. Yani, istekleri kesinlikle kabul edilmediği takdirde Türk Hükümeti Kıbrıs'a çıkartma yapacak ve adada fiili durum yaratacaktır. Güneyde ve Trakya sınırında sürdürülen askeri hazırlıklarla Demirel Hükümeti bu hususta kararlı olduğunu göstermek istemektedir. Ancak, Yunan cevabı için kesin bir mehil verilmemiş olması ilk fırsatı kaçırarak diplomatik müdahalelere imkân veren Demirel iktidarının bir savaşı gerçekten göze alıp alamayacağı konusunda haklı şüpheler uyandırmaktadır. Çıkartmanın bugüne kadar ertelenmiş olması da bu şüpheleri kuvvetlendirmektedir.

Kaldı ki, bu kadar büyük bir gecikmeden sonra, Amerika'nın ve NATO'nun muhalefetine rağmen bir çıkartma gerçekleştirilse bile, savaş sonuçlarının Türkiye için hayırlı olacağını iddia etmek oldukça güçtür. Geçen yazımızda da belirtmiştik, tekrar söylüyoruz: Az gelişmiş ülkeler arasında çıkacak çatışmalardan yararlananlar, sadece o ülkeleri bu çatışmalara sürükleyen emperyalist ülkeler olacaktır. İngiliz emperyalizmi, bağımsızlığa kavuşan bütün az gelişmiş ülkelere nifak tohumlarını ekerek ric'at etmektedir. Pakistan — Hindistan, İsrail — Arap savaşları bunun en son örnekleridir. Kıbrıs'ta da Türk ve Rum topluluklarını birbirine düşman ederek adaya bağımsızlık veren İngiltere, ektiği nifak tohumunun meyvesini Amerika'ya armağan etmiştir. Amerika «üslerden arınmış bağımsız federatif Kıbrıs»ın yaratılmasını önlemek için bu memnu meyveyi kullanmaktadır.

Savaş yada barış seçimi karşısında bulunan Türkiye, yakın tarihin verdiği dersler ortada iken bu emperyalist oyununa gelmemelidir. Son iki haftanın olayları Türkiye için, kesin zaferle sonuçlanacak bölgesel bir askerî harekâtın sağlayacağı faydalardan çok daha büyüğünü sağlamıştır. Bu, emperyalist Amerika ile NATO'daki ortaklarının Türkiye'ye karşı oynadıkları kirli oyunların «sokaktaki adam» tarafından bütün çıplaklığıyla anlaşılmış olmasıdır. Eğer bugün bir «savaş» söz konusu ise, asıl savaş emperyalizme karşı verilecektir. Bu savaşın ilk adımı da, süresi önümüzdeki yıl sona erecek olan NATO'ya milletçe «hayır!» demektir. Hiç şüphe yok ki, bugün bir referandum yapılsa, ezici çoğunluk, bu uluslararası istismar ve cinayet şebekesine artık «hayır!» diyecektir. İkili anlaşmalara «hayır!» diyecektir. Ve Amerika'ya «hayır!» diyecektir. «Sokaktaki adam» bu bilince vardıktan sonra Türkiye'nin savaşı bölgesel bir savaş değil, emperyalizme karşı evrensel bir savaş olacaktır.

Güney sahillerinde «En Uzun Gün» ve sonrası...

Telefonla yapılan çağrı üzerine soluk soluğa Genelkurmay'a koşan gazeteciler, karşılarında gözleri çakmak çakmak, sinirli bir Albay bulmuşlardı. Albay, doğrudan doğruya konuya girerek, **«Beyler, olmaz böyle şey»** demişti, **«Yunanistan'ın Türkiye'ye casus yollamasına lüzum kalmadı. Türk gazeteleri ordunun harekâtını ve en mahrem bilgileri büyük bir sorumsuzluk içinde yayınlıyorlar. Haberler, milli menfaatler düşünülerek verilmeliydi...»**

Genelkurmay sözcüsü haklıydı. Gerçekten de, gazeteler, tiraj sağlayabilmek için yazılması sakıncalı şeyleri dahi yazmakta tereddüt etmemişler, hattâ uydurma haberleri manşetlerde vermişlerdi. Meclis'in Hükümete savaş yetkisi vermesi üzerine **«Türk Ordusu Savaşa hazır»** diye manşet çeken sekreterler, çıkartma bir türlü gerçekleşmeyince okuyucu avlayabilmek için uydurdukları başlıklarla komik durumlara düşmüşlerdi. On gün önce harekâtın an meselesi olduğunu yazan gazeteler, on gün sonra **«12'ye 5 kala»** diye manşet çekerek yelkovanları ve akrepleri geriye doğru çalıştırıyorlardı.

Ne var ki, gazeteciler bu sorumsuz davranışta yalnız da değillerdi. Savaş kararını uygulamakla görevli kimseler de her gün yeni bir sorumsuzluk örneği veriyorlardı.

Devlet radyosu dahi, milli güvenlik bakımından tehlikeli yayın yapmak durumuna düşmüştü. Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü'nün Türkiye radyolarıyla yayınlanan hava raporlarının düşman için pek değerli bir askeri bilgi olduğu ancak bir hafta sonra farkedilebilmişti.

Yunanistan ve Kıbrıs Rum yönetimi, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne başvurup Türk jetlerinin ülkeleri üzerinde uçuşlar yaptığını ileri sürerken Türkiye bunu reddediyor, buna karşılık Kıbrıs Cumhurbaşkanı Yardımcısı Dr. Fazıl Küçük şu demeci verebiliyordu:

«Jetler bize cesaret verdi...»

Emperyalistlerin çıkar oyunları yüzünden Kıbrıs'ta birbirine düşman iki topluluk durumuna getirilen Türk ve Rum halkları arasındaki çatışma, sonuçta Türkiye ve Yunanistan'ı savaş platformunda karşı karşıya getirmişti. Millet Meclisi'nin verdiği **«Yunanistan ile savaş»** kararı sosyalistler de dahil, bütün politikacılar tarafından hararetle tasvip edilmiş, en gerçekçi yazarlar dahi Yunanistan ile savaşa girilmesi için Demirel'i teşvik edici yazılar kaleme almışlardı.

Yurt içi gezisini iptal ederek Ankara'ya döndüğünün ertesi günü Çankaya'da Johnson'ın mektubunu bulan Cumhurbaşkanı Sunay, hemen Başbakan'ı, Dışişleri Bakanı'nı, Genelkurmay Başkanı'nı ve kuvvet komutanlarını toplantıya çağırmıştı. Toplantıda hava kuvvetlerine bağlı jetlerin keşif uçuşlarına başladığı bildirilmiş ve Johnson'ın mektubunun bir **«tavsiye»**den öte gitmediği konusunda görüş birliğine varılmıştı.

Aynı gün Yunanistan'a verilmek üzere bir nota hazırlanmış ve Kıbrıs'taki Yunan askerlerinin geri çekilmesi, tahrip edilen Türk köyleri için tazminat ödenmesi, kuvvet dengesinin sağlanması ve Grivas'ın görevden alınması istenmişti. Bunun üzerine Grivas Atina'ya çağırılmış, Atina Büyükelçimize zararların tazmin edileceği bildirilmiş, fakat Kıbrıs'taki Yunan askerlerinin geri çekilmesi konusuna değinilmemişti.

20 Kasım Pazartesi gecesi geç saatlere kadar süren Bakanlar Kurulu toplantısında Salı sabahı Kıbrıs'a çıkartma yapılması karar altına alınmıştı.

«En uzun gün» olarak nitelendirilen 21 Kasım Salı sabahı şafak sökerken çıkartma yapılması beklendiği halde gazetelerin Mersin ve İskenderun muhabirleri öğleye doğru şu haberi geçmişlerdi:

«Sabaha karşı başlayan şiddetli fırtına, gün doğarken had safhaya varmış ve limanlardan çıkan gemiler Domuzburnu'ndan geri dönmek zorunda kalmışlardır.»

En uzun gün tüfekler patlamadan son bulduktan sonra da vatandaşlar hemen her gün **«çıkartma»** haberini görmek heyecanıyla gazetelere sarılmışlar, fakat zorlama manşetlerden başka birşeyle karşılaşmamışlardı. Bu durum karşısında ilk günlerin heyecanı yerini soğukkanlılığa terkediyor ve kafalarda bazı sorular beliriyordu:

«Demirel Hükümeti acaba çıkartmadan vaz mı geçmişti?»

Bir Türk savaş gemisi

CEMAL TURAL

Attığı adımı geri almak, Başbakan da olsa, bir politikacının **«siyasi mevta»** olmasını gerektirirdi. Demirel'in kendisi **«Kıbrıs'a çıkartma yapacağız»** sözünü kullanmamakla beraber her davranışıyla bu sözlere mühürünü basmıştı.

Gerçi silâhlı kuvvetlerin savaş hazırlığı devam ediyor, birlikler oradan oraya naklediliyor, gazetelerde komando elbiseleri giydirilmiş erlerin ve mevzilenmiş topların resimleri yer alıyordu, Demirel'in bakanları da **«Hükümet muhakkak Kıbrıs'a çıkartma yapacaktır»** sözünü ağızlarından düşürmüyorlardı ama, hafta sonunda savaş havası adamakıllı tavsamış, Ankara, Atina ve Lefkoşe yoğun bir diplomatik faaliyete sahne olmaya başlamıştı.

Kıbrıs'a yapılacak çıkartmanın bir Türk - Yunan Savaşı'na dönüşeceği muhakkaktı. Bir Türk — Yunan Savaşı'ndan

Sovyetler, Amerika'yı ve Cunta'yı suçluyor...

Sovyetler Birliği Büyükelçisi, geçen hafta Türk Hükümeti'ne kendi hükümetinin Kıbrıs konusundaki görüşünü yansıtan bir mesaj vermiştir. Büyükelçi Smirnov, bu mesajın metninin, gazetelerde yayınlanan şeklinden farklı olduğunu söylemiştir. Sovyet Hükümetinin gazetelerde tam metni yayınlanmayan mesajı şöyledir:

«Son zamanlarda Kıbrıs'ta durum çok ciddi bir hal almıştır.

Durumun ciddileşmesine, 15 Kasım'da Kıbrıs'lı Türklerle Romların karışık oldukları bir bölgede Kıbrıs Milli Muhafız Teşkilâtı'na bağlı birliklerle Kıbrıs Türkleri arasında patlak veren silâhlı çatışmanın yol açtığı herkesçe bilinmektedir. Kıbrıs Cumhuriyeti'nin topraklarında ve Cumhuriyetin egemenliğini zedeler biçimde bulunan Yunan kuvvetleri de bu silâhlı çatışmaya katılmışlardır. Yunan birlikleri ve Kıbrıs Milli Muhafız birliklerine, Yunanistan'daki gerici militarist çevrelerin kuklası General Grivas kumanda etmiştir. Top ve başka silâhlarla desteklenen askeri harekât, aralarında sivillerin de bulunduğu birçok kişinin ölümü ile sonuçlanmıştır. Kıbrıs'taki silâhlı çatışmalar, şimdi durdurulmuşsa da bölgede hâlâ gerginlik görülmekte ve Kıbrıs Cumhuriyeti'nin egemenliği ve bağımsızlığı ile Doğu Akdeniz'in barış ve güvenliğine yönelen tehdit gittikçe büyümektedir.

Yunan Ordusu, alârm durumuna geçirilmiştir. Atina'daki gerici subaylar, Kıbrıs'ın içişlerine açıkça müdahaleyi mazur gösterebilmek için kışkırtıcı niteliği açık olan demeçler vermektedirler. Kıbrıs'ta geçen son olayları Yunanistan'daki gerici çevrelerin politikasından ayrı düşünmeğe imkân yoktur.

Dış kuvvetler de Kıbrıs devletinin bağımsızlığı ve toprak bütünlüğünü askeri yollardan ortadan kaldırmak için uzun süreden beri plânlar yapmaktadırlar. Ve sözümona Enosis yolu ile Kıbrıs'ın Yunanistan'a ilhakını sağlamlaştırmaktadırlar. Hâlen Yunanistan'da iktidarda olan askeri çevrelere ve onların Kıbrıs'taki ajanları, Kıbrıs adasının tamamını bir NATO savaş üssü haline getirmek için çaba harcamaktadırlar. Ve Yunnistan'da uyguladıkları aynı caniyane tedhiş metodlarını Kıbrıs'taki demokratik güçleri ortadan kaldırmak için de kullanmaktan geri kalmamaktadırlar. Bu karışıklıkta Türk Hükümeti, adada durumun gerginleşmesi ve Türk toplumunun çıkarlarının da söz konusu olması üzerine bazı tedbirler almıştır. Türk Silâhlı Kuvvetleri alârm durumuna geçirilmiş ve bazı birlikler Kıbrıs'a muhtemel bir çıkarma için hazırlanmışlardır. Türk gemileri de Kıbrıs çevresinde dolaşmaktadırlar. Bu gelişmeler, Kıbrıs'ta durumun gerginleşmesinin doğrudan doğruya NATO çevrelerinin plânları ile ilgili olduğunu ortaya koymaktadır. NATO, Kıbrıs halkının çıkarları, hürriyeti ve bağımsızlığı bahasına bu askeri blok üyeleri arasında başgösteren anlaşmazlığı yenmeğe çalışmaktadır. Amerikan politikasını açıklayan Amerikan resmi çevrelerinin demeçleriyle siyasi çevrelerin demeçleri arasındaki fark da gariptir. Amerika'nın barıştırma politikası ve Amerikan Hükümeti'nin aldığı klâsik tedbirler, Kıbrıs devletinin iç işlerine müdahaleden başka birşey değildir. Ayrıca adada durumun gerginleşmesine yol açmıştır. Yunan subaylarının Kıbrıs'ta Amerika'nın etkisi ve desteği olmadan hareket ettiklerine inanmak çok güçtür. Zira,

Tansel bir jet uçağına biniyor

TOPALOĞLU

da en fazla zararlı çıkacaklar, yine bu iki ülke olacaktı. Çünkü, Johnson bir yandan her iki ülkenin Devlet ve Hükümet Başkanlarına itidal tavsiye eden mektuplar gönderirken, Amerika'nın Lefkoşe Askerî Ataşesi Albay Parker, Grivas'ı Atina'ya uğurlamak için hava alanına kadar geliyor ve elini sıkıyordu.

Nota ile Atina cuntasını açmaza düşürmüş gibi görünen Demirel iktidarı bir bakıma kendisi de açmaza düşmüştü. **«Üslerden arınmış bağımsız federatif bir Kıbrıs»** için Makarios yönetimi ile görüşmek varken bütün dünyanın nefretini üzerinde toplayan gayrimeşrû faşist Yunan Cuntası ile masaya oturma hatasını işleyen Demirel, toplantı açıldığında önüne sürülen **«Enosis»** tezini elinin tersiyle itip toplantıyı terketmemekle de bugünkü buhranın temelini atmıştı.

Grivas'ın giriştiği katliamdan sonra derhal çıkartma yapmak fırsatını kullanamayan Demirel iktidarı, zaman biraz uzayınca bütün dünyayı **«çıkartma teşebbüsü»**nün karşısında bulmuştur.

Kıbrıs buhranının bu içinden çıkılmaz duruma gelmesinde en büyük rolü oynayan Amerika da sureti haktan görünerek derhal müdahale etmiş; başlangıçta sadece **«itidal»** tavsiyesinde bulunmakla yetinen Başkan Johnson, en sonunda özel temsilcisi Cyrus Vance'ı bir askerî jet uçağı ile apar topar Türkiye'ye göndermiştir. Vance, 1964 çıkartma teşebbüsünde olduğu gibi bu defa da NATO'nun Türkiye'ye verdiği silâhların Kıbrıs çıkartmasında kullanılamayacağını münasip bir lisanla Demirel'e bildirmiştir.

Amerika'nın Kıbrıs çıkartmasına müdahale etmesini önlemek için Demirel iktidarı, Türkiye'de bundan önce de çok denenmiş bir takım tertiplere başvurmuştur. Johnson'ın özel temsilcisinin Ankara'ya geleceği gün İçişleri Bakanı Sükan bir demeç vererek halkı, **«Zarar ve ziyana yol açmamak şartıyla gösteriler düzenlemeye»** teşvik etmiş, ardından da özel araçlarla yüzlerce genç Esenboğa hava alanına taşınmıştır. Cyrus Vance'a da aleyhte gösteriler yüzünden Esenboğa'ya inmesinin mümkün olmadığı, bildirilmiştir. Mürted Hava Alanı'na inen Vance, arka yollardan kaçırılarak Amerikan Büyükelçiliği'ne götürülmüş, bu sırada Esenboğa'dan dönen gençler, Kızılay'da Türk — Amerikan Bankası'nın, Pan - American uçak şirketinin ve Amerikan Haberler Merkezi'nin camlarını polislerin gözleri önünde kırmışlardır.

Johnson'ın temsilcisine Kıbrıs için öne sürülen şartlar tekrarlanmış ve **«Görüyorsunuz, Amerika'nın tutumu Türkiye'de aleyhte bir hava yarattı. Bunu önlemek mümkün değil. Eğer Amerika baskıyı sürdürür ve çıkarmayı önlerse Türkiye Hükümeti çıkacak olayların sorumluluğunu kabul etmez»** denilmiştir.

Bu arada Dışişleri Bakanı Çağlayangil de, Amerika ve Kanada elçileriyle yaptığı görüşmede Türk Hükümeti'ne yapılan baskıdan şikâyet ederek **«Baskılar karşısında Hükümetim çekilir ve durumu dünya ve Türk kamuoyuna açıklar. Bu açıklamada, Amerika'nın iç işlerimize karıştığını söyleriz. Bundan sonra Türkiye'de doğacak olaylardan sorumlu olursunuz.»** demiştir.

Nitekim, bir süre sonra Hükümete çok yakın yüksek tirajlı bir gazetede Amerika aleyhinde manşetler görünmeğe başlamıştır.

Demirel iktidarı bu çıkışlarla, halkoyunda **«çıkartma yapamamasını»** mazur göstermeğe çalışmaktadır. Oysa, Amerika'nın dümensuyunda bulunan ve NATO ile bağımlı olan bir iktidarın Kıbrıs konusunda silâhlı bir müdahalede bulunmasının kolay olmadığı, gerçekleri görmesini bilenler tarafından zamanında söylenmiştir.

Çıkartma ile birlikte patlak verecek olayların başında yalnız ve yalnız Yunanistan'dan gelecek bir saldırıyı hesaba katanlar, Ağustos bombardımanının durdurulması nedenini akıllarına getirmemişlerdir. Bombardımanın durdurulma sebebi, Rum kuvvetlerinin ablukası altında bulundurulan yüze yakın Türk köyünün yakılması tehdidi idi. Bu tehdit hâlâ vardır ve silâhlar patladığı anda Kıbrıs'ta Türklerin kitle halinde öldürülmesine başlanacağı Rumlar tarafından açıklanmıştır.

Geçtiğimiz haftanın sonunda diplomatik çalışmalarda kaydedilen gelişme, Süleyman iktidarının Kıbrıs çıkartmasının bundan böyle çok güç olacağını ortaya koymuştur. Nitekim, Johnson ve U Thant'ın temsilcilerinin temaslarından sonra NATO Genel Sekreteri Manlio Brosio da arabulucu olarak Türkiye'ye hareket etmiştir. Kıbrıs Rum yönetiminin isteği üzerine toplanan Güvenlik Konseyi'nin 15 asil üyesi de yayınladıkları bir çağrıda tarafları 4 Aralık Güvenlik Konseyi kararlarına uymağa çağırmışlardır.

En sona saklanması gereken taşı öne sürerek kendisini de açmaza düşüren Demirel, bu tutumu ile devlet adamlarında bulunması elzem olan sezgiden yoksun bulunduğunu ortaya koymuştur.

Demirel iktidarı, bugün basiretsiz ve bağımlı tutumunun yarattığı bir açmazdadır. Bütün baskılara ve engellere rağmen **«çıkartma»**yı gerçekleştiremezse, istifa etmek Demirel'in boynuna borç olacaktır.

Yunanistan'ın kendisi şimdiki durumda Amerikan savaş üsleriyle sıkı sıkıya sarılmıştır.

Sovyet Hükümeti, Kıbrıs bölgesindeki olayların gelişmesini yakından izlemektedir ve daha önce olduğu gibi Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bağımsızlığını, egemenliğini ve toprak bütünlüğünü desteklediğini yeniden belirtmeyi zorunlu görmüştür.

Sovyet Hükümeti, Kıbrıs'taki Türk ve Rum toplulukları arasındaki ilişkilerle ilgili olarak ortaya çıkan sorunların dış müdahale olmadan barışçı yolla çözümlenmesini arzu etmektedir.

Kıbrıs topraklarında yabancı güçlerin ve savaş üslerinin bulunması sorununa gelince, Sovyet Hükümeti daima ve değişmez biçimde bunun aleyhinde beyanda bulunmuştur. Zira Kıbrıs'ta yabancı birliklerin bulunması ve adada yabancı savaş üslerinin kurulması, Kıbrıs'ın egemenliğine ve barış çıkarlarına aykırı düşmektedir.

Sovyet Hükümeti, Doğu Akdeniz'de barışın korunması ve güçlenmesi yönünde taraflara itidal ve mantık çerçevesi içinde hareket etmeyi Kıbrıs'lı Türkler ile Rumlar arasında başgösteren sorunları silâh zoru ile çözmeye teşebbüsten kaçınmağa davet eder.

Kıbrıs'taki gerginliği gidermek için barışçı yollar aranmalıdır. Kıbrıs halkının egemenlik haklarına saygı gösterilmeli ve Kıbrıs ile ilgili Güvenlik Konseyi kararları harfiyen uygulanmalıdır. Güvenlik Konseyi daima tarafları durumu daha kötüye götürebilecek hareketlerden kaçınmağa ve itidal göstermeğe çağırmıştır. Sovyet Hükümeti, Kıbrıs Hükümeti'nin de adadaki durumun kötüleşmesini ve Kıbrıs'ın bir silâhlı çatışma arenası haline gelmesini önlemek için çok şey yapabileceğine inanmaktadır.

Sovyet Hükümeti, tarafların, yüksek bir sorumluluk duygusu ile görevlerini anlayacaklarını ümit eder. Zira Kıbrıs'ta çatışmanın başgöstermesi önceden tahmini güç ciddi sonuçlara yol açabilecektir.»

Bağımsızlık ve Kıbrıs

Yaşar Kemal

Yirminci yüzyılda bir millet için her şeyin başı bağımsızlıktır. Bağımsızlığını yitirmiş bir milletten büyük çıkışlar, olumlu işler bekleyemezsiniz. Günlerden bu yana Kıbrıs üstüne bir savaş sözüdür tutturmuş gidiyoruz. Savaşta biz galip gelsek de, Yunanlılarla bir savaşta galip geleceğimizi biliyoruz, acaba Kıbrıs için istediğimizi elde edebilecek miyiz? Dökülen kan boşa gitmeyecek mi? Savaşı düşündüğümüz kadar savaşın sonuçlarını da çok iyi düşünmek zorundayız.

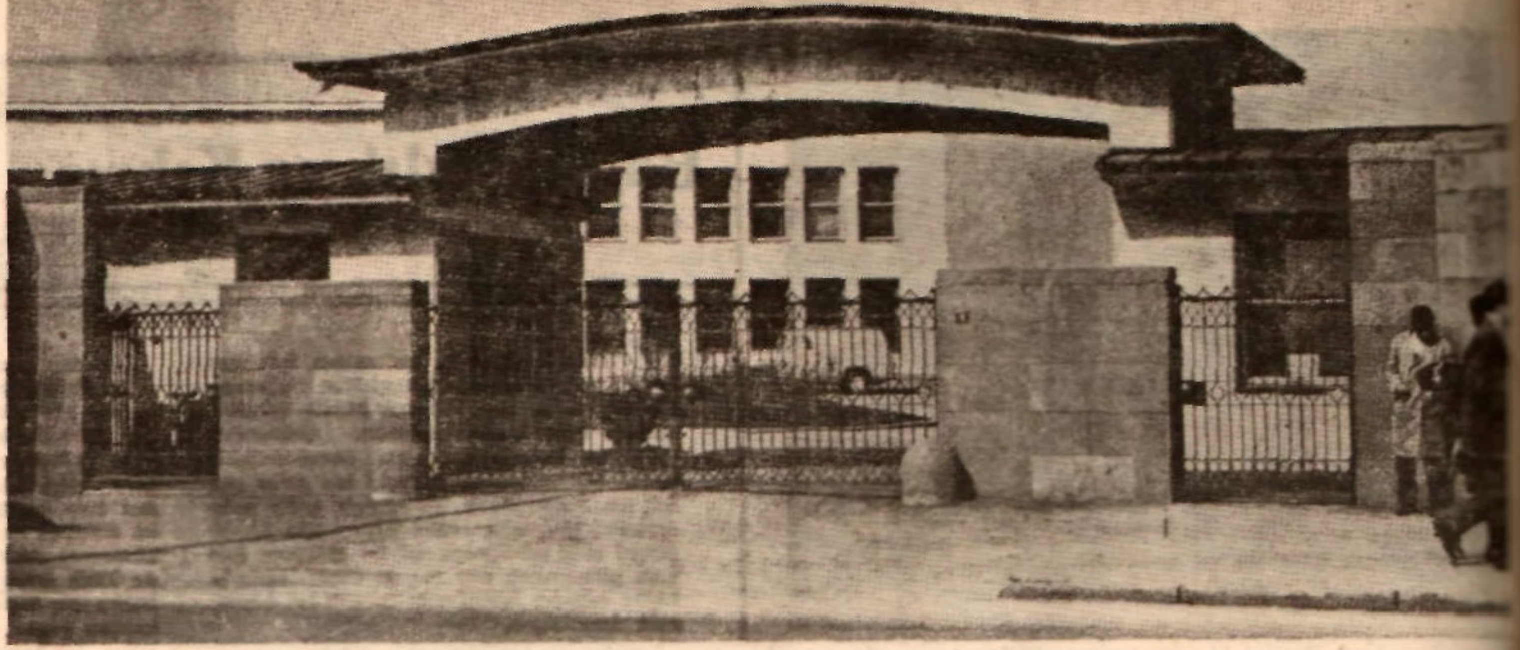
Kıbrısa çıkarma yapmayı daha önce de denemiştik. Amerika dostumuz bunun önüne geçmişti. Yeni bir çıkarmada gene önümüze çıkmayacak mı? Haydi çıkmadı diyelim, Yunanlılarla bugün çıkacak bir savaş Amerikalıların işine yaramayacak mı? Amerikaya rağmen ne biz savaş açabiliriz, ne de Yunanlılar... Bir savaş izninde Amerikanın bu işte ne gibi bir menfaati var, bunu da iyi hesaplamamız gerek. Dünyanın bir bölgesinin mutlak hâkimi, güçlü devlet Amerikanın gerçek tutumu nedir bu işte, bunu da çok çok iyi bilmemiz gerek.

Dün 6. filoyla Kıbrıs yolunu kapatan Amerika bugün niçin kapatamaz? Amerikayla ilişkilerimizde bir değişiklik mi oldu? Amerikayla Demirelin ilişkilerinde bir değişiklik mi oldu? Bunu hiç sanmıyoruz. Demirel gibi yetişmiş, Demirel biçiminde iktidara gelmiş bir politikacının Amerikayla ilişkilerinde bir değişiklik yapabileceğini sanmak bence biraz hayal gibi geliyor. Mümkün değildir diyemem, politikada her şey mümkündür. Hele Demirel tipi politikacılar için her şey mümkündür. Fakat bu mümkün olana bel bağlamak ne derece doğru olur, orası da hiç bilinemez.

Kıbrısta savaş bir emrivaki midir. Bu emrivakiyi kabul etmek için de sonuç için dikkatli ve hazırlıklı olmalıyız. Sonra bu savaştan Türk halkı ve Kıbrıslı Türkler ne kazanacaklar?

Bunca kan döküldükten sonra ya elimize hiç bir şey geçmezse? Açık konuşmak gerek. Bir bölgenin politikası, girdisi çıktısı bir milletin çıkarlarının emrindeyse, yani sömürgeci Amerikanın emrindeyse, gene onun çıkarlarının dediği olmayacak mı? Hep sorular soruyorum, korkuyorum ki, dökülen kanlar Amerikanın faydası için akmasın? Aksi halde 6. ncı filo Akdenizde Türk donanmasına karşı çıkmaz mı? Başka bir hesap daha var, biz Kıbrısa çıkartma yapar, Yunanlılarla döğüşürüz. Bu savaş da Amerikaya rağmen olur. Karşı koymasına rağmen olur. Sonucu da sömürücü Amerikanın değil, Türk miletinin lehine olur. Ya taksim olur, ya da federatif Kıbrıs bağımsız, tam bağımsız bir devlet olur. Bunun ikisi de Amerikanın işine gelmez. Böyle bir sonuca Amerika izin vermedi, diyelim. Ya ister istemez verdi, diyelim... Amerikayla karşı karşıya geldik, diyelim.. Amerikayla o zaman Demirel ipi koparmayacak mı, Demirel buna razı gelir mi?

Amerika Kıbrısta taksime taraftar olmadı, kolaylıkla da olmaz. Hele Kıbrısın bağımsızlığını hiç istemez. Bizim Kıbrısta döğüşmemiz de, bunlar için döğüşeceğiz, bu ister istemez Amerikaya karşı, onun faydalarına karşı bir döğüş olur. Döğüş bu sonuç için değilse, o zaman Kıbrısta dökülecek kanlar kimin işine yarayacak? Eğer barışsever Türk halkı, barışsever Mustafa Kemal gençliği ve barışsever milletimiz bir savaşa girmek zorunda kalırsa, sonucu kendi lehimize çevirmek için elimizden her geleni yapmalıyız. Bu elimizden her gelen de sömürgeci Amerikadan kopmaktan başka bir şey olamaz. Amerikayla ilişkilerimiz böylesine sürüp gittikçe, Kıbrıs sorunu lehimize hiç bir şekilde halledilemez. Savaşla da barışla da... Önce millî bağımsızlığımız ve Mustafa Kemal politikasına dönüş... Kıbrıs sorunu için tek çıkar yol...

Ankara'nın Beşevler semtindeki banknot matbaası yeniden fazla mesaiye mi hazırlanıyor?

1968 yılı bütçesi 2,5 milyarlık açıkla bağlanıyor

Türkiye ekonomik buhranın eşiğinde

Türkiye'nin, bir ekonomik buhranın eşiğinde olduğunu bugünden söylemek için kâhin olmaya lüzum yoktur. 1968 malî yılı bütçe hazırlıkları ile ilgili rakamlara ve Kıbrıs buhranının getirdiği hesapta olmayan büyük harcamalara şöyle bir göz atmak, ekonomik buhran teşhisi koymak için yetmektedir.

21 milyar 660 milyon lira olarak bağlanacak 1968 malî yılı bütçesinde 2,5 milyar liranın üzerinde bir açık vardır. Bu açığın 1 milyar 265 milyon lirası bütçede belirtilmekte, fakat açığın kalan bölümü saklı tutulmaktadır.

2,5 milyar liranın üzerindeki bu açığın kapatılması için **«Süleyman İktidarı»** nın düşündüğü yol, vergi tedbirleri almaktır. Bunun yanında 3 milyar 140 milyon liralık dış ödemeler dengesindeki açık için düşünülen çare ise, dış borçlanmaya yönelmektir. İlk ağızda dış ödemeler dengesinin vereceği önemli açıkları, bugünkü ekonomik düzen içinde kapatmanın tek yolu yabancı ülkelerden yeniden borç almaktır.

İngiltere'nin, Sterlin'in değerinde yaptığı yüzde 14,3 oranındaki indirimden sonra **«Türkiye'nin, *İngiltere'ye olan* borçları ve bu borçlardan doğan faizlerde yaklaşık olarak 240 milyon lira kazanç sağladık»** diyen **«Süleyman İktidarı»** nın, yeniden dış borçlanmaya yönelmesi, ekonomik buhranı durdurmayacak, aksine *hızlandıracaktır*. Çünkü, 1969 yılı içinde sağlanacağı umud edilen 3 milyar 200 milyon liralık dış kredinin 450 milyon lirası eski borçların faizlerine, 1 mil*yar 500 milyon lirası da eski* borç taksitlerine yatırılacaktır. Alınan kredinin kalan bölümü de, ithalât ve yatırımlar için harcanacaktır.

Durum böylesine acıklı iken, 1968 yılı içinde 19,5 milyar liralık yatırım öngörülmüştür. 19,5 milyar liralık yatırımın, 6 milyar 155 milyon lirası bütçeden, 3 milyar 900 milyon *li*rası iktisadî devlet kuruluşlarından olmak üzere, 11 milyar liralık bölümünü devletin, 8,5 milyar liralık bölümünü ise özel sektörün gerçekleştirmesi *programlaştırılmıştır.*

«Süleyman İktidarı» nın, bütçe açığını kapatmak için zorlamayı düşündüğü iç finansman kaynaklarının başında vergiler gelmektedir. Gelir Vergisindeki götürü usûl kaldırılacak, *yerine şahsî götürülük* getirilecektir. Bina ve arazi vergilerinden gelir vergisinin mahsubu usulü kaldırılırken, miras, hibe ve piyango gibi yollarla sağlanan menkûl ve gayrimenkûllerin satışı vergilendirilecektir. *Aile mükellefiyeti* sahasındaki istisnaların kaldırılması, gerçek kazancı ya da geliri dolayısiyle yıllık beyanname vermek zorunda olanların ticari kazançlarının götürü usûl yerine gerçek usûl ile vergilendirilmesi, gayrimenkûl ve sermaye geliri sahiplerinin küçük çiftçi muafiyetinden yararlandırılmaması da düşünülen tedbirler arasındadır.

İktidarın düşündüklerini gerçekleştirmesi de ayrı bir problemdir. Yeni vergilere ve mevcut vergileri ağırlaştırmaya önce Adalet Partisi Grupu'nun karşı koyacağı *muhakkaktır.* Demirel'in her zaman olduğu gibi grupunu ikna etmesi belki zor değildir, amma parlâmentodan bütün bunları geçirmek herhalde hiç de kolay olmayacaktır.

*Türkiye'nin ekonomik buhra*na doğru sürüklenmesinde Kıbrıs sorununun rolü de büyüktür. Dört yıldanberi, her yıl ortalama Türkiye'ye 800 milyon liralık **«görünen harcama»** ya mal olan Kıbrıs'ın, yıllık maliyeti iki milyar *liranın* çok üzerindedir. Bütçeden 800 milyonu her yıl çekip alan Kıbrıs, aslında iş gücü kaybı, amortisman, piyasaya yaptığı etki yüzünden gerçekten Türkiye için çok pahalı bir sorun olmuştur. Son olaylar, yıl sonu itibariyle içine fare düşse kafası yarılacak duruma gelen hazineyi daha da güç duruma sokmuştur. Kıbrıs yüzünden Türkiye'nin girişeceği savaş, beraberinde, içinden uzun yıllar çıkılamayacak ekonomik buhranı getirecektir. Bu buhranı gidermek için, Ankara'nın *Beşevler semtindeki* banknot matbaasında işçilerin fazla mesai yapmaya başlamayacaklarını kimse garanti edemez.

(Duvar)

Makrıköy'deki bir delinin Mason alfabesiyle yazdığı günlüğünden bir parçayı Lâtin alfabesine aktarılmış olarak sunuyoruz.

Buraya teşrif edeli, beş kere yatmışlığım, beş kere de kalkmışlığım oldu. Duvar-ı muazzamayı inşa vazifem yarı kalmamış olsa, bu tımar sarayında ikamet mecburiyetinde bırakılışıma hiç gam eylemeyeceğim. Hattâ diyebilirim ki, duvarlarının yüksekliği ve pekliği meşrebime ve itikâdıma yatkınlığı nazarından beni *bidayette* mütehassis etti. İllâ-velâkin, emrime tahsis edilen hekimin bibehreliği tahammül-fersa. Yanına ilk buyur edildiğimde, kendisini münevver bir kimse belleyerek, kemâl-i samimiyetle, duvarın kâinat içindeki mâna-yı ve ehemmiyet-i asliyesinden bahse teşebbüs etmeme kalmadı, gayet kaba bir surette lâfımı yarıda keserek, beni hademesi olacak Anadolu ayısıyla daireme yolladı, adetâ dehledi. Ve bu, daha sonraki mülâkatlarımızda tevâli etti. Ben ki komserliğim sırasında bile, muhitimde Poli Kemal diye tanınacak kadar ince ve hürmet telkin eden bir insanımdır ve tekâütlüğümden bu yana, *tefahür* için söylemiyorum, ömrümü tetebbüata hasretmişimdir ve sırri hakikatlerin künhüne varma mefkûresiyle her türlü dünyevi zevkten kendimi mahrum eylemişimdir, hikmetten nasipsiz olduğu aşikâr olan bu *hekim parçasından* gördüğüm bu *hayvani muamele* beni son derece dilhûn etti. Bilâhire düşündüm ki, bu hareket sebepsiz olmamak lâzım. Mütevazi tabiatım beni herdaim böyle ifrat hassasiyet saikiyle kırgınlığa sevkeylemiş ve aleyhime tevcih edilen nâmertlikleri vakt-i saatinde farketmeme mâni olmuştur. Halbuki, Hazret-i Süleyman'ın rüyama girip, Hıram! diye hitapla, bana arşa yükselecek duvar-ı muazzamayı inşa vazifesini tevdi eylemesinden sonra daha müteyakkız olmam lâzımdı. Çamlıca'daki pederden mütevaris arazimde bu mukaddes emrin ifasına vakf-ı hayat eylememi müteakip, o semt sâkinlerinin amiyâne ve mübtezel alaylarına hedef oluşumdan da idrak etmeliydim ki, her vahiy sahibi gibi benim de ağır tahriklere ve tehlikelere mâruz kalmam mukadderdir.

O cühela kısmına nasıl anlatabilirdim ki, medeniyetin zübdesi duvardır, ve hilkatten duvarlar olan mağaralara insanoğlunun sığınışından bu tarafa, Ehram'lardan, Çin Seddi'nden, kal'alardan tutun, bugünkü Amerikan gök-yalayıcılarına kadar, insaniyetin bütün âli hassasiyeti hep arşa yükselen bir duvar inşasına teveccüh eylemiştir. Ve onlara nasıl anlatabilirdim ki, bu duvarın bir başka maksadı da, kendileri misillü haşaratı bu sırriyetten tecrittir. İnşasına vakf-ı hayat eylediğim Çamlıcadaki duvar-ı muazzamanın irtifaı yirmi metroyu bulduğu zaman, üstünde kamet eyleyip, manzarayı seyreylediğimde, anladım ki, ahır zamanda allahlı allahsızların ve allahsız allahlıların *yıkmağa azmettikleri bu duvar düzeni, ve bunun malzemesi* olan altın ve paraya meclûbiyetimiz, bu göğe ağma iştiyakının enine bir tezahürüdür. Yeni İstanbul denen duvar gazetesinde o faşaatı okuduğum zaman, gördüm ki, boşuna *değilmiş* bunca senelik zekettürüm; eski mesleğimin maşrıkları, emniyetim ve müdirriyetim, geneläneler ve sekreterlerim, cümle cumhur ve umur beylerim, para ve iskele babalarım ve ünsa deniz analarım, duvarcıymış, hep; masonmuş firenkçesi. O zaman anladım ki, bütün bu sola duvar çekmeler, sağa hisar dikmeler, tecritler, hücreler, ve hastanelerle üniversitelerin önüne sed dikmeler, Amerikan üslerini tel-örgülerle çevirmeler, kıyıları kapatmalar, sansürler, lokavutlar, NATO'lar, mayınlar, sayınlar, hep, bu enine duvarlarmış... Bak, bak, hademe olacak o Anadolu ayısı geliyor karşıdan!... Aklınca lâf kapacak ağzımdan!... *bilmez ki, sersem, o* akıllar göğe ağmak üzre!... Ben o yukardaki, ben o localardaki, ben o Liberte, ben o Fütüvvet, ben o Emniyet, ben o Süleymaniye, ben o Bülendiye, ben o Serviye, ben o İntâniye, ben o Matineye localarındaki üslü üstatlara birer telgraf uçurup, enine, duvarı bırakın! demezsem!... ...Çekerim telgırafı, ruhu bile duymaz o hekim alığının...... Derim ki, Localılar, kocalılar, ve dullar, toplayın keselerinizi, ekmek kalmadı aşağılarda, bırakıp enine duvarı, yukarı, göğe doğru başlıyalım ki duvar örmeğe, ayak takımı yetişmesin bize!... Bak, nasıl oluyor o zaman!... O zaman işte...

Hadiye e'le'le verelim de, verelim!
Beş köşeli duvarın üstünde, üstünde,
Dul kesenin önünde, önünde, önünde,
Arş yukarı erelim de, erelim de, erelim.
Tıraylam da, tıraylom da, tıray lay lam,
Haram da bir, Hıram da bir arş-ı âlâda.

Geldi herif gine üstüme... Nedense, ben de hep sesli yazıyorum yazdığımı...

Can YÜCEL

Sterlin'in düşüşü ve Türkiye

Kenan BULUTOGLU

Geçen hafta sterlinin değerinin %14.3 oranında düşürülmesi İngiltere'nin bir yıldır süren para savaşının safhalarını bilenler için şaşırtıcı olmadı. Aslında Wilson, söylendiğine göre, iktidarı aldığında para değerini düşürüp icraatta sağlam bir iktisadî temelden hareket etmek istemişti. Fakat sterlinin değerinin düşürülmesinin dolar bakımından tehlikeli bir güvensizlik havası yaratacağından endişelenen ve dış ödeme güçlükleri, giriştiği Vietnam savaşı ve diğer taahhütler yüzünden artmış olan ABD buna engel olmuştu. İngiltere'den para değerini düşürmemesini, bunun sebep olacağı dış ticaret açığının kapatılmasını garanti edeceğini, ihtiyaç duyulacak krediyi vereceğini belirtmişti. Bundan sonra İngiltere uzun ve külfetli bir para savunması dönemine girmiştir. Bu savunmanın ekonomi üzerindeki yükü yüksek olmuştur. Faiz haddinin yükseltilmesi, talebi kısıcı tedbirler ekonomiyi iyice durgunluğa sokmuş, işsizlik bir İşçi Partisi iktidarı zamanında görülmemiş bir seviyeye yükselmiştir. Sonunda Wilson hükûmeti kördüğümü gerektiği gibi bir kılıç darbesiyle, yâni devalüasyon ile çözülmüştür..

Devalüasyon paranın dışarıya karşı satınalma gücünün düşürülmesidir. Bu işlemden sonra İngiliz malları dış pazarlar için %14.3 daha ucuz olacak (bu ihracatı teşvik edecek), yabancı mallar da İngiliz piyasasındaki alıcılar için aynı oranda pahalılanacaktır (bu da ithalâtı kısacaktır). Böylece yerli üretime talep artarken, dış ticaret açığı da azalacaktır. Yani hem kalkınma hızlanacak, hem de dış ödemeler dengeye gelecektir. (yani sterlin talebi ile sterlin arzı dengeye gelecektir). Madem bu kadar olumlu etkileri vardı İngiliz hükûmeti bu işlemi yapmakta niçin bu kadar gecikti? Bunun bir sebebi (yukarıda belirttik) Amerikan hükûmetinin kendi parasını savunma kaygısıyla engel olmasıdır. İkincisi, böyle bir işlemi izleyecek zincirleme devalüasyonların ilk yapanın nisbî üstünlüğünü ortadan kaldırabilmesidir. Nihayet üçüncü sebep de, devalüasyondan sonra (dış ticaret dengesi üzerindeki olumlu etkiler ortadan kaldırılmak istenmiyorsa) ücretlerin sabit tutulması zorunluğu ve ithal ürünlerindeki pahalılanmanın hayat pahalılığı üzerindeki etkisinin geniş tüketici kütlelere yüklenmesidir. İngiliz halkı, bir bakıma, geçmişte imkânların üstünde yaşamanın maliyetini şimdi geri ödeyecektir.

Dedik ki para ayarlanmasının başarılı olması, içerde ücretlerin sabit tutulmasından başka, *yabancı ülkelerin çoğunun bu ayarlamaya* aynı şekilde ayak uydurmasına bağlıdır. Nitekim İngiliz hükûmeti para ayarlanmasından önce diğer batı ülkelerinden paralarını düşürmiyeceklerine dair söz almak istemiş ve pek çoğundan almıştır. Bununla beraber, bütün sterlin bölgesi ülkeleri az çok yakın oranlarda paralarını düşürme yoluna gitmişlerdir. Dolayısiyle İngiltere için bu ülkeler pazarlarındaki fiatlar, işlem yapılmadan önceki seviyesinde kalmış; yani nisbî olarak ucuzlamamıştır. İngiliz mallarının ucuzlaması bu devalüasyona ayak uydurmamış ülkelerin pazarları için söz konusudur.

Bu işlem karşısında Türkiye'nin durumuna gelince, esasen bugün kapatılması çok güç miktarlara ulaşmış olan dış ticaret açığımız bu işlem sebebiyle şüphesiz biraz daha artacaktır. Önce İngiliz piyasasında *mallarımız %14 oranında pahalılanmış o*lacaktır. Bu onların Türkiye'den ithalâtını azaltabilecektir. Ayrıca, İngiltere'ye ve diğer ülkelere ihracat bakımından rakibimiz olan bir çok ülkenin (sterlin bölgesinin rakip ürün satan ülkeleri, İspanya, İsrail vb.) İngiltere'nin ardısıra paralarının değerini düşürmüş olması ihracatımızı daha da azaltacaktır. Avrupa'ya meyva ihracatımız, turizmden elde etmeyi umduğumuz gelirler azalacaktır. Bu şartlar altında, ihracatımız beklendiği gibi gelişmek yerine geçmiş yılların da altına düşecektir.

Kısa bir zaman içinde Türkiye, para değerini düşürmek gerektiğini anlamak zorunda kalacaktır. Çünkü bugünkü para değerinin yaratacağı dış ticaret açığını dış yardımlarla kapatmak imkânı olmayacaktır. Azalan dövizlerin tahsisi konusu bir süreden beri esasen bir imtiyaz tahsisi, havadan kâr dağıtımı halini almıştır. Bu mekanizma ilerde daha da vahim bir şekilde tahsisleri yapan resmi komite ve makamları şüphe ve zan altına atacaktır. İthalâtçıların ve montajcıların devalüasyon aleyhindeki şiddetli beyanları daha çok bu havadan kâr imkânı yolunun devalüasyon yolu ile bir miktar azalması korkusundan ileri gelmektedir. Buna *karşılık, ihracatçılar*, hakları olduğu ve bugün ithalâtçı kesime gereksiz yere gelir aktarması yaptıkları halde, bu duruma son verilerek dışarıya sattıkları ürünlerin gerçek değerinin elde edilmesi yolundaki haklı taleplerini pek duyuramamaktadırlar.

Türkiye'de de devalüasyonun yapılması şüphesiz bazı malların fiatını daha da yükseltecektir. Fakat bu devalüasyon oranında olmayacaktır. Çünkü döviz fiatları halen dolar dokuz lira esası üzerinden yapılmakla beraber, ithal edilen mallar piyasanın müsaade ettiği en yüksek fiata satılmaktadır. Dolayısiyle, para değeri düşürüldükten sonra aynı miktarda mal piyasaya sürülür ve satılırsa, bu ithal mallarının fiatında bir artış olmaz. Bununla beraber, pahalılanma bir kısım malların ithalini azaltacaktır. Bu yoldan pahalanan mallar genel bir hayat pahalılanmasına yol açacaktır; fakat bu pahalılık devalüasyon oranında olmayacak daha düşük bir seviyede kalacaktır. Bununla beraber, devalüasyon sonucu ortaya çıkacak fiat artışları, eğer iç malî tedbirler ihmal edilirse (meselâ emisyon hacmi sıkı kontrol altında tutulmazsa) önemli boyutlara ulaşabilir.

İngiltere'nin para değerini düşürmesi bu ülkeye olan borçlarımızda %14.3 oranında bir azalma yapmıştır. Bununla beraber, İngiltere'ye mal satmak eskisi kadar kolay olmayacaktır. İngiltere'nin ardısıra Amerika da dolar değerini düşürebilir, bu da dolar olarak ifade edilen borçların yükünü devalüasyon oranında azaltır. Fakat gene bu takdirde dolarları sağlayacak satışları sağlamak çok zor olacak, dış ticaret açığı büsbütün yüksek olacaktır. Gerçekte, Türkiye için en büyük ihtimal para değerini düşürmek, eskiden aldığı borçlar için ve şimdiden sonra getireceği yabancı mallar için daha fazla mal ihraç etmek zorunda kalmaktır. Bu borçlardan sağlanan dövizlerle çoktan ihracatçılara tahsisler yapılmıştır, fakat borçların faturası, Türk milletinin sırtında zamanla ağırlaşarak durmaktadır.

Ferruh Doğan

Fethi Naci, inek bakıcısı Loosz Tomas ile görüşüyor.

Bir Öğretm
Bir Köylü

Fethi NACİ

Bir Öğretmen

Bir tarım bölgesi görmek istediğimi söylemiştim. Bir sabah erkenden yola çıktık. Bacs - Kiskun - megye eyaleti Budapeşte'nin kuzeyinde. Macaristan'da geçirdiğim unutulmaz günlerden birini orada yaşadım. Öğleden sonra Tiszakecske köyüne gittik. Öğretmeni bu köyde tanıdım.

Adı Kovacs Geza. Adresi: Tiszakecske, Felszabadulas u., 85. İri yarı, kabarık saçlı, sakin bir insan. 37 yaşındaymış. Evli. İki oğlu var; ikisi de öğrenci. Karısı müzik ve Macarca öğretmeni. Kovacs Geza hem ilkokul, hem lise müdürü.

— Kaç yıldır öğretmenlik yapıyorsunuz, diye söze başlıyorum.

— 20 yıldır.
— Aylığınız?
— 3.000 forint. (Karısının aylığı 2.060 forint'miş.)

İlkokul öğretmenlerinin ortalama aylığını soruyorum, 2.000 forint'miş.

— Mesleğinizde ilerlemek için ne gibi imkânlar var?

— Eötuos Lorano üniversitesinin tarih ve Macarca bölümünün derslerini muhabere yoluyla izliyorum. Bu yıl dördüncü sınıftayım.

— Terfih şekli nasıl?

— *Aylığımız 4 yılda 80 forint artıyor.* Ücret dışında bir de prim sistemi var.

— Ne gibi sosyal yardımlar var?

— Köyde yaşayan her öğretmen, aile fertfertlerinin sayısına göre, belli bir toprağa sahip. Benim bir hektar kadar toprağım var. Yıllık ücretli izin birbuçuk aydan fazla. İndirimli bir fiyatla öğle yemeği yiyoruz. Demiryolu ve Tuna yolunda **(yani deniz yolunda)** yüzde 60 indirim var. İki çocuğum için ayda 300 forint çocuk yardımı alıyorum. ***(İki çocuktan sonra her çocuk için 180 forint yardım veriliyormuş. Macarlar, nüfusun artması için durmadan yeni tedbirler alıyorlar.)*** Yaz aylarında, sendikanın aldığı tedbirler çerçevesinde, tatil yapıyoruz. Doktor muayenesi bütün aile için bedava. Bir okul hekimi var, her akşam hasta öğrencileri yokluyor.

— Haftalık çalışma saatleri?

— Benim müdür olarak iki görevim var: *Hem idarecilik, hem öğretmenlik. İlkokul öğretmenleri haftada 25 saat ders veriyorlar.* Lise öğretmenleri için zorunlu ders saati 20. Fazla ders saatleri olursa bir ders için ayda 20 forint ödeniyor.

— Ne kadar kira ödüyorsunuz?
— Ayda 58 forint.

Evi iki odalıymış. Sordum: Televizyonu, radyosu, buzdolabı, elektrik süpürgesi, elektrik fırını var.

— Boş zamanlarınızı nasıl değerlendiriyorsunuz? Sinema, kitaplar?

— Ayda iki defa sinemaya gidiyoruz. Çalış*madığım geceler televizyon seyrediyorum;* televizyon sayesinde sinema eve geliyor. Sevdiğim Macar yazarları: Moricz, Kruoy, Mikszath. Yabancılardan Stendhal, Zola. Maupassant, Gogol, Dostoyevski, Tolstoy, Sartre, Simone de Beauvoir, Jack London. Nâzım Hikmet'in Macaristan'da yayınlanan bütün kitaplarını topladım.

Birçok gazete okuyormuş. Gazetelerde en çok ilgilendiği konular, dış politika ve edebiyat. Onbeş yıldır dergilerini biriktiriyormuş. Çok zengin bir kitaplığı varmış.

— 1956 olayları hakkında ne düşünüyorsunuz, dedim.

Pek konuşmak istemediği belli oluyor:
— Daha önce rejimden yana olan öğretmenlerden bir kısmının 1956 olayları sırasında rejime karşı olduklarını gördüm. Tanıdığım bir öğretmen, 56 olaylarından sonra 3 yıla mahkûm oldu. Ama şimdi gene öğretmenlik yapıyor. Çünkü davranışını değiştirdi.

Emekli olması için 60 yaşına kadar çalışması gerek. 1957'den beri Parti üyesiymiş. Marksizmin klâsiklerinden neler okuduğunu soruyorum. «Çok» **diyor. Birer kitap adı söylemesini rica ediyorum.** «Marx'tan Kapital, Manifest, Engels'ten Anti - Dühring, Tabiatın Diyalektiği, Lenin'den Materyalizm ve Empirio - Criticism.» **diyor ve soruyor,** «Yeter mi?» **«Yeter.»** diyorum.

Babasını soruyorum Bir tren kondüktörü imiş: Macaristan'daki ilk sosyalist devrimde, 133 gün döneminde, ulak (courrier) olarak çalışmış, sonra da devrim başarısızlığa uğrayınca 1919'dan 1921'e kadar hapiste yatmış.

Bizden Atatürk'ü ve Nâzım Hikmet'i tanıyor.

— *Bir de bugünlerde genç bir öğretmenin kitabı çevrildi, onu okudum, ama yazarın adını* hatırlamıyorum, **diyor.**

— Mahmut Makal mı, diyorum.
— Tamam, Mahmut Makal, **diyor.**

Bir Köylü

Loosz Tamas, Tiszakecske köyündeki Tissa (Özgürlük) kooperatifinde çalışıyor. Kooperatif, 4.000 hektarlık toprağa sahip. Kooperatifin bir de ahırı var. Ahırdaki inek sayısı 157. ***Sekiz kişi çalışıyor. Ahırda sıcak ve soğ*** **su var. İnekler et için değil, süt için.**

Loosz Tamas 42 yaşında. İlkokul mezun Sonra, inek bakımı üzerine kurs bitirmiş. konu ile ilgili dergileri izliyormuş. Evli. 5 çoc ğu var. Karısı çalışmıyormuş; «Ev kadını» **dedi**

— Ayda ne geçiyor elinize, diyorum.

— Ücret, aile yardımı ve prim olmak üz re, hepsi 3.000 forint'i buluyor, **diyor.**

Arkadaşları takılıyor: «En çok para ka nanımız odur» **diyorlar. Ahırda çalışanların o talama ücretini soruyorum; aylık ve sosyal y dımlarla birlikte 2.700 forint'miş.**

Loosz, bu ahırda 3 yıldır çalışıyormuş. D ha önceleri bir devlet çiftliğinde çalışıyormu

— Hangi esaslara göre ücretlere zam yap lıyor, diyorum.

Fethi Naci, Bacs - Kiskun - Megye Belediye nin şeref salonunda.

en

Macaristan'dan İnsan Manzaraları III

ÖĞRETMEN KOVACS GEZA

—Başlangıç ücreti 1.500 forint. İneklerden sağılan süt için, ilk litreden itibaren her litre süt için ayrıca 0.25 forint ödeniyor. Doğan her dana için 40 forint ikramiye. Dana 5 gün yaşarsa ikramiye 100 forint. Prim sistemi şöyle: Eğer inek 2 ay boyunca her gün 10 litre süt verirse 150 forintlik bir prim var; 2 ay boyunca 10 yerine 15 litre süt elde edilirse prim 300 forint oluyor; 15 litreden fazla olursa 500 forint. **(Kooperatif 1 litre sütü 3,60 forint'e satıyormuş.)**

— Ne kadar kira ödüyorsunuz?

— Kira ödemiyorum, kendi evim var. **(Kooperatifte çalışanların yüzde 95'inin evi varmış. Ötekilerin ödediği kira da 35 forint.)**

— Kooperatifte çalışanlar için bir sendika var mı?

— Sendika yok, çünkü çalıştığımız toprakların sahibi biziz. Kooperatife ayda 20 forint aidat ödüyoruz, böylece yaz tatilini iyi geçirmek imkânı sağlanıyor. Bu yıl 10 kişi Moskova ve Leningrad'a gitti. Çoğunlukla Balaton gölüne gidiyoruz. Ayrıca, kooperatifte doktor muayenesi bedava, ilâç bedava. Hastalananlar ücretinin yüzde 75'ini alırlar. Çocuk yardımı da var.

— Günde kaç saat çalışıyorsunuz?

— Mevsimine göre değişiyor. On saate kadar çıktığı oluyor.

— Boş zamanlarınızda ne yapıyorsunuz?

— Bizim hanımla çocuklar sinemayı çok sever, haftada bir - iki defa sinemaya giderler. Ben pek hoşlanmıyorum; evde oturup radyo dinlemeyi, gazete okumayı tercih ediyorum. **(Daha çok iç politika meseleleri ve tarımla ilgili konular ilgilendiriyormuş kendisini.)**. Boş zamanlarımda da 0,6 hektarlık toprağımda çalışıyorum.

— Nasıl, toprakla aranız iyi mi?

Bunu lâf olsun diye sormuştum. Ama ekip biçtiklerini satarak yılda 10.000 forint (5.000) lira kadar para kazandığını söyleyince adamakıllı şaşırdım.

— Politikayla aranız nasıl, dedim.

—Parti'yle de, Halk Cephesi'yle de bir ilgim yok, **dedi.**

Loosz'la konuşmamız bitmişti. İlgililer kooperatif hakkında bilgi verdiler. Kooperatifin asıl üretimi şarap. İmalâtın yüzde 80'ini devlete satıyorlar, yüzde 20'sini kendileri için alıkoyuyorlar.

Gelecek Yazı:
Bir Sendikacı

Karl Marx Ekonomik Bilimler Üniversitesi'nde

Macaristan'da İktisat Fakültesi yok, İktisat Üniversitesi var. Yirminci yüzyılın başında, Politeknik Üniversitesinin bir fakültesi olarak gerçi İktisat Fakültesi kurulmuş, ama bu, 1948'de, Üniversite olarak yeniden örgütlenmiş. Şimdi üç fakültesi var bu üniversitenin: Genel Ekonomi Fakültesi, Ticaret Fakültesi, Sınai Fakülte. Bunların öğrenim süresi 4 yıl. Bu fakülteler içnde Matematik Plânlama bölümü gibi, ekonomi politik öğretmeni yetiştiren bölüm gibi bölümler var, bunların öğrenim süresi 5 yıl.

Üniversitede bizi Dr. Kubik karşıladı. Dünya Ekonomisi Kürsüsünde doçent. 37 yaşında. Sakin, rahat bir insan. Mısır üzerine yazdığı bir kitabı gördüm. Türkiye ekonomisiyle de ilgileniyorlar. Türkiye'yi az gelişmiş ülkeler grubuna değil kapitalist ülkelerin gelişmemişleri grubuna sokmak eğilimindeymişler.

Dr. Kubik'in anlattıklarına göre Macaristan'da da üniversiteye girmek isteyenler için bir yer meselesi, bir kontenjan meselesi var. Karl Marx üniv sitesine, üniversitenin alabileceğinin 3-4 misli genç müracaat ediyormuş. Bunun için giriş sınavı var.

— Sınavı kazanamayanlar ne yapıyor?

— Onlar da üniversite yerine yüksek okullara gidiyorlar: Maliye Yüksek Okulu, İş Ticaret Yüksek Okulu, Turizm Yüksek Okulu, Muhasebe Yüksek Okulu gibi okullar var.

Ekonomik reform

Karl Marx Üniversitesi'nin öğrenci sayısı 1.500. Her yıl 400-500 kadar öğrenci alıyorlarmış. Öğretim üyesi sayısı, asistanlar da dahil olmak üzere, 270. Öğrencilerin yüzde 60'ı kız. (Dr. Kubik, sohbet ederken, bilimsel araştırıcı olarak çalışmaktansa Üniversitede gençlere ders vermeyi tercih ettiğini söylemişti. Öğrencilerin yüzde 60'ının kız olduğunu söyleyince, dayanamadım, «Şimdi anlaşıldı neden hocalığı tercih ettiğiniz!» dedim. Ben sözle başlarken -Fransızca bilmediği halde- gülmeğe başlamıştı. Açıkladı: (Böyle söylememi bekliyormuş!)

Karl Marx Üniversitesi 10 eylülde derslere başlıyor. 22 aralığa kadar 1. sömestr. Sonra 1 hafta sınavlar, 10 gün kış tatili. Şubat başında 2. sömestr başlıyor; Haziran sonuna kadar. Sonra 4 hafta sınav. Dört haftada genel olarak 5 sınav var. (Öğrenim süresi bizdekinden epey uzunca.) Üniversiteye başlayıp da bitiremeyenlerin oranı yüzde 15 kadar.

Öğretim üyeleri üniversitede haftada ortalama 6 saat ders veriyorlar. Bundan başka seminerler ve değişik eğitim çalışmaları da var.

Dr. Kubik'in bağlı olduğu Dünya Ekonomisi kürsüsü, kapitalist dünya ve üçüncü dünya ile meşgul. Bu kürsü mensupları son 4 yılda 14 kitap yayınlamış. Öğretim üyeleri şu aşamalardan geçiyor: Önce bir doktora tezi. Sonra 250-300 sayfalık bir tez; bu tezin kabulü ve savunulması sonunda Bilimler Doktoru Adayı ünvanı ve doçentlik görevi veriliyor. Sonra kendi alanında yenilik getiren bir tez ve başarı halinde Bilimler Doktoru ünvanı ve profesörlük görevi.

Macaristan, bu yıl başında ekonominin yönetiminde bir takım reformlara başlıyor. Macaristan'da bugünlerin en çok konuşulan konusu bu: Sendikalar, politikacılar, gazeteciler hep ondan söz açıyor; kabare tiyatrolarında onunla dalga geçliyor. Dr. Kubik'e yeni ekonomik reformu kısaca özetlemesini rica ettim. Şunları söyledi:

— Macaristan'ın geçirdiği 20 yıllık deney, devletin parasını iyi kullanamadığını gösterdi. Halk da parasını hoşlanacağı şekilde harcayamadı.

Plânlı ekonomi, hiç ekonomisi olmayan bir memlekette başlamıştı. Devlet, lokomotiften, çelikten, kömürden patatese kadar her şeyi düşünmek zorundaydı. (Süleyman Demirel'i hatırlayarak «Ne o, sizde mi patates fabrikası açıyorsunuz?» dememek için kendimi güç tuttum!)

Merkezi Plânlama, böyle bir ekonomiyi düzene koydu. İlk mesele, imkânları ve varlıkları merkezi bir şekilde organize etmekti. 1948'de ekonomiye canlılık kazandırıldı. 1948'in problemi şuydu: Tarıma mı gideceğiz, sanayileşmeye mi? Sanayileşme seçildi. Ne var ki 1960'larda Merkezi Plânlama artık binlerce ürünü plânlayamaz hale geldi. Merkezi plânlama sistemi, hem yatırımları hem de her müessesenin imalâtını plânlıyordu. Bu metod, işletme sayısı az olduğu zaman iyidir, ama işletme sayısı haddinden fazla olunca etkisini kaybediyor.

Uygulanacak olan ekonomik reformun özü şudur: Devlet, iktisadi ünitelere (işletmelere) daha fazla serbest davranmak hakkı veriyor ve kendisini sadece ekonominin en temel alanlarına yatırım yapmakla görevlendiyor. Böylece devletin uyguladığı plânlama usulü ikiye bölünmüş oluyor: Ayrı ayrı üniteler kendi plânlarını müstakilen hazırlayacak ve uygulayacaklar; genel ekonominin temelini teşkil eden büyük yatırımları ise devlet kendisi yapacak. Ve böylece Merkez Plânlama Ofisi bir milyondan fazla çeşitli malı kontrol etmekten kurtulacak. İkincisi, ayrı ayrı üniteler lüzumsuz ve bazan zararlı idari metodlardan kurtulmuş olacaklar. Üretim serbestliğe kavuşacak ve ekonomi politikası ve plânlama daha fazla bilimsel temele dayanmaya başlayacak.

Devlet mülkiyeti

Bu durum, devletin genel olarak iktisadiyatı kendi kontrolü altında bulundurmasına engel değildir. En önemli üretim alanlarında devletin yönetimi devam edecek. Devlet mülkiyeti de gene olduğu gibi kalacak. Devlet, en büyük yatırımları yapmaya, en önemli üretim araçlarını elinde bulundurmaya devam edecek. Böylece devlet, genel ekonominin gelişme yönüne tesir etmekte devam edecek. Ve en önemli üretim mallarının ve üretim araçlarının üretimini devlet doğrudan doğruya kendisi yönetecek.

— Yani serbestleme tüketim sanayiinde olacak?

— Evet, tüketim sanayiinde.. Fikrimce, bizdeki yeni ekonomik reform, iktisadi mantığa tamamiyle uygun gelen bir adımdır. Öte yandan büyük bir siyasi önemi de var. Çünkü emekçi kitleler bundan önceki iktisadi politikayı daima tenkid ediyorlardı. Yeni reformlarla emekçilerin üretime ve üretimin yönetimine daha fazla katılmalarını sağlamış oluyoruz. Emekçiler, üretimlerinin sonuçlarıyla doğrudan doğruya ilgilenecekler. Çünkü üretici ayın zamanda tüketicidir de. Bunun için de mal çeşitlerinin artmasıyla, daha kaliteli mal satın almakla yakından ilgilidir.

Konuşmamız bitmişti. Bu defa Dr. Kubik Türkiye ekonomisi üzerine bazı sorular sordu. Benim «Az Gelişmiş Ülkeler ve Sosyalizm» adlı derleme kitabımla ilgilendi, göndermemi rica etti. (Gönderdim.) Vedalaştık. Fakat öğle yemeği saati olduğu için kâtibeler (Biz içerde bir odada konuşuyorduk, kâtibeler bir başka odadaydı.) Kapıyı kilitleyip çıkmışlar. «Demir perde» üzerine karşılıklı espriler... Derken kapı açıldı ve çıktık.

Koridorda gözleri ve tenleri harikulâde güzel genç Macar kızları dolaşıyordu. Dr. Kubik'e imrenerek Laslo'ya takıldım: «Sizin yerinize bir kız tercüman veremezler miydi sanki! Siz de Baudelaire'den rahat rahat şiirler ezberlerdiniz şimdi!»

HAROLD VE ARKADAŞLARI «ORTAK PAZAR» KUMARHANESİNDE...

İngiliz lirası nihayet Ortak Pazar'a boyun eğdi

Hüseyin BAŞ

HAROLD WİLSON son kozunu oynadı...

Mali meselelerde katı ve değişmez prensiplere sıkı sıkıya bağlılık geleneğine sahip olmakla ün yapan İngiltere, tıpkı Büyük Britanya *İmparatorluğu'nun birbiri* ardından uçup giden sömürgeleri gibi bu konuda da yelkenleri suya indirmek zorunda kalmış, gerektiği zaman kutsal İngiliz Lirası'nın bile *değerinin düşü*rebileceğini kabul ederek uygun deyimiyle hizaya gelmiştir.

Oysa itiraf etmek lâzım, Harold Wilson, iktidara geldiğinden bu yana İngiliz Lirası'nı kurtarmak uğruna insanüstü çabalar harcamış, **«kutsal para»**yı yuvarlanmakta olduğu uçurumdan çekip çıkarmak için geleneksel düşmanlarından başlayarak el açmadık ülke bırakmamış, tehditten blöfe, **«bekçi köpekliği»** politikasın*dan kişilikten yoksun* **«dümen suyu»** politikasına kadar her şeye katlanmıştır.

Üç yıllık bilânçonun sonucu, kocaman bir **«sıfır»** olmuştur. Ekonomi uyarılamamış, antipatik **«kemerleri sıkma»** politikası umulanı getirmek bir yana, birbiri ardından patlak veren grevlerle -gemi adamları grevi v.s.- ekonomiyi dahada kötü açmazlara sürüklemiştir.

Öte yandan, işsizliğin gittikçe *artarak tehlikeli patlama* noktasına yaklaşması da, Wilson'in talihsizlikleri arasında yer almaktadır. Üstelik, İmparatorluk topluluğu içinde patlak veren bir dizi çatışma ve anlaşmazlık, Süveyş'in doğusu sorunu, üsler meselesi, Rodezya ablukası ve son Ortadoğu krizi, ekonominin düzeltilmesi *alanında* alınan *tedbirlerin* başarıya ulaşması için sağlıklı bir kalkınma ortamı ya da platformu yaratılmasına engel olmuştur. Gerçekten de İn*giliz ekonomisini kurtarmak* üzere bu karmaşık ve uygunsuz ortamda alınan bütün tedbirler, ters sonuçlar vermekte gecikmemiştir. Örneğin, 1965 te *belirsiz bir artış gösteren* endüstriyel üretim 1966 yılında tamamen durmuş, 1966 Eylül'ünde 340 bin olan işsiz sayısı aynı yılın sonunda 600 bine yükselmiştir.

Ekonomik güçlükler 1967 yılı içinde de sürmüştür. Öyle ki, İngiltere ekonomisi Ortak Pazar'ın kapısını çaldığında onulmaz bir bunalımın içindeydi. İngiltere Bankası'nın ihtiyatları ilkbahardan bu yana 250 milyon sterlin azalarak tehlike çizgisi sayılan 1 milyar *İngiliz Lirasının altına düş*müştür.

Öte yandan, yıl sonuna kadar Birleşik Devletler, Kanada ve Uluslararası Para Fonu'ndan alınan kredilerin ödenmesi gerekiyordu. Maliye Bakanı Callaghan, bu yüzden son derece güç durumlara düşmüş, Sterlin üzerine spekülâsyon yaptıkları için «tefecilik»le suçladığı Zürih'li bankerlerden **-birkaç milyon da olsa-** yeniden yardım istemek zorunda kalmıştır.

İngiliz ekonomisini sürekli bir biçimde tehdit eden başka bir olgu da Sterlin dengesi idi... Gerçekten de İngiliz İmparatorluk Topluluğu ülkelerinin İngiliz bankalarında biriken Sterlin rezervleri 5 milyara yakındır. (İngiltere Bankası rezervlerinin beş katı...) Bu ülkeler her an karşılıkların *ödenmesini isteyebilirlerdi. Dış* ticarette durum daha iyi değildi. Ticaret dengesi açığı 1967'de ihracatın yeterli bir biçimde gelişmemesi nedeniyle *200 milyon İngiliz Lirasına* ulaşmak eğilimindedir. Fiyatlar geçen yılın yüzde 2,5'luk oranına karşı 1967'nin ilk üç ayında yüzde 4 oranında artış kaydetmiştir. *Üretimde dur*gunluk, **-özellikle tekstil, makine endüstrisi, kömür, çelik ve kimya-** devam etmektedir.

İşsizlik ise, tehlikeli sınır sayılan 500 bini -yüzde 4'ü- aşmıştır. (1)

İşte bütün bu nedenlerle İngiliz Lirası'nı kurtarmak için girişilen teşebbüslerin birbiri ardından başarısızlıkla sonuçlanması yanısıra İngiltere'nin Ortak Pazar'a dahil olmak teşebbüsleri de talihli olmamıştır. İlk kez Altılar'ın Roma Andlaşması'na özel şartlarla girmeyi deneyen İngiltere, Ortak Pazar kapısının özellikle Fransa tarafından alışılmadık bir sertlikle yüzüne kapatılması karşısında anlaşmaya şartsız olarak girmeyi kabullenmiş ve bu konuda görüşmelere hazır olduğunu bildirmişti. Ancak, bilindiği gibi Ekim sonunda Lüksemburg'da yapılan görüşmelerde İngiltere Ortak Pazar'ın eşiğinden bu kez yine başta General de Gaulle'ün vetosuyla bir kere daha geri dönmek zorunda kalmıştır. Avrupa'nın Ortak Pazar yoluyla Birleşik Devletler'in politik ve ekonomik hegemonyasından kurtulmasını ve Avrupa'nın iki blok arasında yeni ve güçlü bir denge unusuru olarak ortaya çıkmasını amaçlayan General de Gaulle'e göre, İngiltere Amerika'ya sadece Süveyş'*in doğusundaki çıkarları* nedeniyle değil, dünyanın öteki bölgelerindeki çıkarları dolayısıyla tıpkı İngiliz Lirasının dolara bağlılığı gibi, yani bütünüyle bağlı, giderek bağımlıdır. Bu yüzden İngiltere çoğu Avrupa ülkelerinin gözüne Amerika'nın Avrupa'ya politik alanda olduğu gibi ekonomik alanda *da el atması için kullanılan* bir Truva Atı olarak görünmektedir. Nitekim, General de Gaulle, **«Ortak Pazar'a giren bir İngiltere daha fazla Avrupalı olmayacaktır, tam tersine Avrupa topluluğu daha fazla Atlantik, daha fazla Amerikalı olacaktır»** diyerek temel sakıncayı en somut bir biçimde ortaya koymuştur.

Diğer taraftan, İngiltere'nin Ortak Pazar'ın kapısından geri çevrilmesinin nedenleri sadece daha çok politik olarak nitelenebilecek bu unsurlardan ibaret değildir. Bunca fedakârlık ve olağanüstü çabalardan sonra bugünkü etkin aşamasına ulaşan Ortak Pazar, İngiltere'nin üyeliğe kabul edilmesi meselesine politik nedenler yanısıra salt ekonomik açıdan bakmak zorunluğunu da duymaktadır. Başta Fransa olmak üzere Ortak Pazar üyeleri, İngiltere'nin topluluğa salt ekonomik açıdan ne katkıda bulunabileceğini de göz önüne almaktadırlar. Örneğin, ekonomisini uyarmayı başaramamış, parası alarm eşiğinde, işsizler ordusu tehlikenin sınırında, uzmanlarının yılda 6 - 8 bin ritmiyle Amerika'nın yolunu tutması nedeniyle de teknoloji açısından ağırlığını hergün biraz daha yitiren bir İngiltere'nin Ortak Pazar'a katkıda bulunması bir yana ayakbağı olacağı düşüncesi, sadece Fransa'nın katıldığı bir sakınca olmaktan uzaktır. Altılar, son Lüksemburg görüşmelerinde İngiliz lirasının uluslararası değişim parası olmak iddiasından öncelikle ve kayıtsız şartsız vazgeçmesini öne sürmüşlerdir. İngiltere ise, bu sorununun İngiliz lirasının uluslararası niteliği bakımın-

DOWNİNG STREET, NO. 10
— Tarihi kararın verildiği İngiltere Başbakanlık binası —

DE GAULLE
— Londra'ya güvenmiyor —

dan Avrupa çerçevesi içinde değil, bütün dünya ülkeleri çerçevesi içinde çözümlenmesi gereğini savunarak İngiliz lirasının uluslararası niteliğinden vazgeçmeye hiç değilse şimdilik niyetli olmadığını belirtmiştir. Nitekim devalüasyonun gerekliliğinin bütün belirtileriyle en somut biçimde ortada olmasına rağmen, Wilson'ın bu kez de önce lirayı kurtarmak üzere Fransa'nın yeni yardıma ancak Uluslararası Para Fonu (FMI) aracılığıyla yanaşabileceği onur kırıcı şartını öne sürmesine rağmen teşebbüse geçmesi ve giderek devalüasyon oranını yüzde 15 - 18'in üzerine çıkarıp zincirleme devalüasyonlara yol açarak doları da güç duruma düşürmekle işi Amerika'yı da tehdide kadar götürmesi, İngiltere'nin liranın uluslararası niteliğine ne derece bağlı bulunduğunu göstermektedir. Wilson böylece ancak son kurtarma teşebbüslerinin suya düşmesinden sonra İngiliz lirasının yüzde 14,3 oranında devalüasyonuna karar vermiştir. Avrupa Ekonomik İşbirliği'nin 1960'da 100 üstüne temellendirilen istatistiklerine göre İngiltere'nin endüstriyel üretimi 1966'da, İtalya'nın 156, Fransa'nın 137, Almanya'nın 134'üne karşı, 118'di. Ekonomisini çıkmazdan kurtarmak için ne bahasına olursa olsun Ortak Pazar'a girmek isteyen İngiltere'nin şimdi İngiliz lirasını devalüe etmekle bu hedefe ulaşması mümkün olacak mıdır?

Altıların bir çoğu İngiltere'nin lirayı devalüe etmesini, ekonomisini uyarma yolunda önemli bir çaba ve aşama olarak yorumlamakta ve İngiltere'nin böylece Ortak Pazar'a girmesi için gerekli şartları yerine getirmiş olduğu düşüncesini savunmaktadırlar.

Buna karşılık Fransa, İngiltere'nin Ortak Pazar'a girmesinin bir günde alınan kararlarla mümkün olamayacağını, İngiliz lirasının devalüasyonunun tek başına meseleleri temelinden çözümlemediğini ileri sürmektedir.

Öte yandan Avrupa Toplulukları Komisyonu, İngiltere'nin Ortak Pazar'a girmesi koşullarını inceleyen raporunda, -ki Altılar'ın son Lüksemburg görüşmelerinde İngiltere'yi kapıdan geri çevirmelerinin temelinde bu rapor vardır - Altılar ile İngiltere arasındaki asıl ve temel anlaşmazlığın İngiliz lirasının statüsünde bulunduğu saptanmıştı. Nitekim komisyon başkanı Jean Rey Brüksel'de son devalüasyon olayını yorumlarken, **«İngiliz lirası devalüe edilmiştir gerçi ama statüsü, niteliği değişmemiştir. İngiliz ekonomisine gelince, dün söylediklerimiz bugün daha gerçektir. İngiliz ekonomisi nazik ve tehlikeli bir durumdadır»** demiştir.

Kısaca, İngiliz lirasının devalüasyonu, İngiliz ekonomisinin uyarılması yolunda ciddi ve olumlu bir tedbirdir. Ancak bu tedbir, meselenin tümüyle çözümü için yeterli değildir Ortak Pazar, yeni durumu da göz önüne alarak İngiltere'nin Altılar'a katılmasını bir kez daha inceleyecektir. Ancak bu konuda da fazla hayale kapılmamak lâzımdır. Zira İngiltere ile Ortak Pazar ülkeleri arasındaki temel anlaşmazlıklar, son gelişmelere rağmen bütünüyle devam etmektedir. Kanımızca, önümüzdeki günlerde İngiltere'nin Ortak Pazar'a girmesinden çok, Fransa'nın da desteklediği yeni bir çözümyolu düşüncesi güç kazanacaktır. Bu, İngiltere ile Ortak Pazar'ın uygun bir işbirliğini gerçekleştirmeleri düşüncesidir. Başka bir deyişle, İngiltere Ortak Pazar'a tam üye olmak için biraz daha bekleyecektir.

---

(1) Jacques Mornand, Le Nouvel Observateur, Sayı 156, «İngiliz Lirasının devalüasyonu»

Köln Radyosu da AP iktidarına mı hizmet ediyor?

Avrupa'daki Türk işçilerine her gün 45 dakikalık Türkçe yayın yapan Köln Radyosu, son zamanlarda sadece AP iktidarının paralelindeki yayınlara yer vermeğe, aynı paralelde olmayan düşünce sahiplerine ise söz hakkı tanımamağa başlamıştır.

Almanya Türk Öğrenci Federasyonu'nun bildirdiğine göre, «Westdeutscher Rundfunk» **adını taşıyan bu radyonun Almanya'daki Türk işçilerini tamamiyle tek yönde etkilemek eğiliminde olduğu hiç şüpheye yer bırakmayacak şekilde ortaya çıkmıştır.**

Bu tutumun son örneği, 10 Kasım'da Atatürk'ün ölüm yıldönümünde verilmiştir. Radyoda, Almanya Türk Öğrenci Federasyonu adına konuşması için önce kendisine beş dakikalık bir zaman ayrılan Prof. Muammer Aksoy, sonradan alınan keyfi bir kararla konuşturulmamış, yerine «Atatürk'ün mavi gözlerini» **anlatan yayınlara yer verilmiştir.**

Federasyonun fahri başkanı olan Prof. Aksoy'un Köln Radyosu'nda yayınlanmayan konuşmasında şu sözler yer alıyordu:

«Türkiye'nin kurtarıcısı ve yeni Türk devletinin kurtarıcısını anmak, geriye dönüp bakma ve günümüzün hesaplaşmasını yapma anlamını taşır. Atatürk uzun süren bir savaştan yaralı, yorgun ve çok fakir çıkmış bir milleti aydınlık yola yöneltmiş, yaptığı devrimler ve attığı adımlarla gelecekteki ilerleme ve gelişmenin temellerini ve şartlarını hazırlamıştır. 10 Kasım'da hepimize düşen görev, geriye dönüp bakarak dürüst ve samimi surette nerede bulunduğumuzu tesbit etmektir. Atatürk'ün benimsediği amaçlara, ilkelere, ne kadar bağlıyız ve böylece Türk toplumu tarihin akışına uygun olarak gerekli ilerlemeleri yapmakta mıdır, yoksa dünya ile arasındaki mesafe biraz daha mı büyümektedir?

Belirtmek zorundayız ki, diğer milletlerin ulaştıkları maddi ve manevi seviye ile Türk toplumu arasındaki mesafe kapanmamakta, aksine açılmaktadır. Harpten mağlup, maddi ve manevi bakımdan yıkılmış durumda çıkmış devletler refaha ve siyasi huzura kavuşurken, harbe girmemiş Türkiye'nin nasıl bir fakirlik, yoksulluk, hattâ sefalet ve huzursuzluk içinde olduğu ortadadır. Türkiye'miz, geri kalmış ve az gelişmiş bir ülke olarak kendi halkını bile besleyememektedir. Bu duruma sebep, Atatürk ilkelerine sırt çevrilmiş olunmasıdır.

Atatürk'ün bütün ilkeleri anayasamızın prensipleri haline gelmiştir. Bunlar, Türk toplumunun bugün dahi kurtuluş ve yükseliş yollarıdır. Ama ne yazık ki bu ilkelerin hepsi de hiçe sayılmaktadır. Türk halkının derdine deva olacak köklü ve temelli her reform, Moskova yolu gevelemeleri ve tekerlemeleriyle yok edilmeye çalışılmaktadır.

Atatürk, Türk Milletinin dört elle sarılacağı prensiplerin başında tam bağımsızlık kavramına yer vermiştir. Tam bağımsızlığın ise siyasi, askeri, adli, iktisadi, mali ve kültürel bir bağımsızlık olduğunu, her fırsatta tekrarlamıştır. Oysa bir süreden beri bağımsızlığımız, bir takım anlaşmalarla, bazı kanunlarla, kararlar ve tatbikatla ağır surette gölgelenmiş, hattâ baltalanmıştır.

Biz Atatürk'ün ölümünden sonra fikir ve ruh olarak yine galip çıkacağına, Atatürkçülerin her şeye rağmen görevlerini yerine getireceklerine inanıyoruz. Yurt dışında bulunan Türklerin ilk görevi ,işçi olarak, öğrenci olarak, vatandaş olarak dünyanın ne kadar ileri gittiğini, bizim ise kendi kendimizi aldatmakla meşgul olduğumuzu görerek Atatürk'ü memleketçi, gerçekçi, akılcı yoluna tekrar dönmeleri için ilgilileri uyarmaktır.»

Köln Radyosu, Aksoy'un bu sözlerine yer vermemiş, buna karşılık Atatürk'ü anma törenlerinden birinden alınmış aşağıdaki sözleri yayınlamıştır:

«Ataaam, sana vatanca, milletçe ebediyyen borçluyuz. Ataaam, hergün gönlümüzde bayraklaşan, vatanlaşan bir mâbut gibi yaşıyorsun. Sen ölmedin Atam. Alev alev yanan saçlarını yurdumun fecirlerinde görür, ilâhi mavi gözlerini okyanusların derinliklerinde, göklerin maviliklerinde görür, seni tanırım.»

Almanya Türk Öğrenci Federasyonu, dergimize gönderdiği mektupta, «Köln Radyosu'nun Atatürk'ü anma gününde değerli bir bilim adamını bu derece hafife alması, devrimlere sırt çevrildiği bir sırada Atatürk'le alay etmekten başka bir anlam taşımaz.

Kendi vatandaşlarının, demokrasinin nimetlerinden yararlanma olağanına sahip olduğu bir Almanya'da Türk işçisini düşünce özgürlüğünün imkânlarından yoksun bırakmaya kimsenin hakkı yoktur» **demektedir.**

Öte yandan, Stockholm'de Türkiye **Büyükelçiliği'nde yapılan Cumhuriyet Bayramı'nı kutlama töreninde de Türk işçilerine söz verilmemiş,** Büyükelçi **Talât Benler'in** otuz saniyelik bir konuşmasından sonra mükellef sofralarda yenilmiş, içilmiş, konuşmak isteyen işçi temsilcilerine, «Ne konuşması istiyorsunuz yahu? İçki var müzik var, buyurun eğlenin işte...» **diye nasihat edilmiştir.**

Atatürk'ün ölüm yıldönümünde de sadece Atatürk'ü okul sıralarında iken görmüş olan elçilik mensupları kişisel anılarını anlatmışlar, hattâ biri Atatürk'ün Galatasaray Lisesi'ni ziyareti sırasında bir bardak limonatayı bir dikişte içtiğini naklederek Atatürk'ün büyük adam olduğuna böylece kanaat getirdiğini iftiharla söylemiştir.

Öte yandan Stockholm'de Türk milletinin parasıyla kurulan İsveç - Türk İşçileri Derneği'nde aşırı sağcılar ve şeriatçılar istedikleri gibi propaganda yapmakta, içki ve kumar âlemleri düzenlemekte, bu gibi faaliyetlere karşı çıkan ve gerçekleri tartışmak isteyen devrimci işçilerin ve öğrencilerin bu lokale uğramaları önlenmektedir. Bu keyfi tutuma karşı yapılan yazılı itirazlar ise yırtılıp atılmaktadır.

Hatırlanacağı üzere, Türkiye'de eşi ile birlikte nezaret altına alınan arkadaşımız Güneş Karabuda ile eşi İsveç'li gazeteci Barbro Karabuda'yı da Stockholm Büyükelçisi Talât Benler jurnallemiş bulunmaktadır.

Amerika Türk askerini nasıl istismar ediyor?

Richard Mikhous Nixon, Amerika Birleşik Devletleri'nde önde gelen bir politikacıdır. 1913'de California'da doğmuştur. 1937'de Duke Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirmiştir. 1947-51 yıllarında ABD Temsilciler Meclisi'nde California delegesi, 1951-52 yıllarında ABD. Senatosu'nda California senatörü olarak bulunmuştur. 1952 başkanlık seçimlerinde Cumhuriyetçi Parti listesinde başkan yardımcısı olarak seçilmiş ve sekiz yıl Eisenhower ile birlikte Amerika Birleşik Devletleri'ni yönetmiştir. 1960 seçimlerinde Kennedy'ye karşı başkanlık seçimini kaybeden Nixon bir süre politika sahnesinden çekilmişse de, gelecek seçimler için Cumhuriyetçi Partinin en kuvvetli başkan adaylarından biri olarak yeniden ortaya çıkmıştır.

Nixon'ın 1960 seçimlerinden önce kendi propagandasını yapmak amacıyla yayınladığı «The Challenges We Face - Önümüzdeki sorunlar» adlı kitaptan aldığımız aşağıdaki bölümler, ABD'in en yüksek yürütme mevkilerinde bulunmuş ve belki bundan sonra da bulunacak olan bir kişinin bönlüğünden doğan «itirafnameler» ile doludur ve ABD'de hâkim sistemin ve zihniyetin rezilliklerini bütün çıplaklığıyla ortaya koymaktadır.

Emre KOCAOGLU

NİXON'IN KİTABININ KAPAĞI
— Şecaat arzederken sirkatini söylüyor —

• Dış yardımların gerçek amacı Amerika'yı daha ucuza korumaktır

ABD'nin başka ülkelere «yardım» adı altında verdiği para ve donatımın aslında ABD'nin çıkarlarını savunan bir mekanizmanın parçaları olduğu, dış yardım miktarının çok fazla olduğu yolunda ileri sürülen eleştirilere cevap olarak 29 Haziran 1957'de Washington'da Kuvvetler Kurmay Başkanlığı temsilcileriyle ortaklaşa düzenlenen bir basın toplantısında Nixon'ın şu açıklamasıyla itiraf edilmiştir:

«Yıllık dış yardım miktarının aşağı yukarı dörtte üçü askerî yardıma ayrılır. Güney Kore, Formoza, Güney Vietnam, Pakistan ve Türkiye askerî yardım alan ülkelerdendir. Bu ülkelerin hepsinin komünist ülkelerle ortak sınırları vardır. Asıl sorun, savunma güçlerinin miktarında değil, savunma işleminin yeterince ekonomik ve etkili yürütülüp yürütülmediğindedir.

Amerika dışında bir Amerikan erinin bakımı, yardım ettiğimiz ülkelerin bir erinin bakımından ortalama olarak beş kat daha pahalı olmaktadır. En çekingen bir hesapla 2,8 Milyar Dolar'lık ABD dış yardımı, doğrudan doğruya kendimizi savunan 15 Milyar Dolarlık bir sisteme dönüşmektedir. Dış yardımlarda yapacağımız her kesinti, Amerika içi savunma harcamalarında bir artış doğuracak ve bizi daha fazla sayıda Amerikan gencini askere almak zorunda bırakacaktır.» (S.65)

«Bu hesaba göre, dış yardım programlarında kesinti yapılmasını isteyenlerin, aslında tutumlu değil müsrif davrandıkları ortaya çıkmaktadır...» (S. 66)

RİCHARD NİXON

«... bağımsız ülkeler arasındaki askerî ittifakların ne kadar etkili olduğunun bir örneği olarak NATO'ya göz gezdirelim... Bu ittifak gerçekten mükemmel olmuştur.» (S. 66)

«... bu arada yeni bir gelişme olarak, barış döneminde de müttefik ülkelere Amerikan birlikleri yerleştirildiğini belirtirim.» (S.67)

• «Üstün Amerikan ırkı» iddianızı açığa vurmayın!

Asya ve Afrika'nın az gelişmiş ülkelerine görevli olarak gidecek Amerikan diplomatlarına Nixon, o ülke insanlarını aşağı gördüklerini belli etmemelerini öğütlemektedir:

«Bu ülkelerin insanları, her şeyden önce kişiliklerine ve ulusal onurlarına saygı duyulmasını isterler. Kanımca, Asya ve Afrika'da emperyalizme duyulan nefretin başlıca nedeni ekonomik sömürü değil, hattâ emperyalizmin bağımsızlığa engel olması bile değil; ama «beyaz ırkın üstünlüğü» kavramının çağlar boyunca doğurduğu burukluktur.

Biz Amerikalılar, onlardan daha üstün bir ırka mensup olduğumuza inandığımızı gösterecek her hareketten sakınmalıyız. Asya ve Afrika'nın yeni bağımsız uluslarına, ya da herhangi bir bağımsız ulusa karşı, onlar moral bakımından sanki bize eşitmiş gibi davranmazsak, çatışma alanını komünistlere bırakmak zorunda kalırız.» (S. 78)

• Yabancıların beyinleri nasıl yıkanır?

Nixon, kitabının çeşitli yerlerinde, yabancı ülkelerle ilişkilerin salt diplomatik yöntemlerle yürütülmesini yetersiz bulmakta, yanısıra her ülkenin kamuoyunu etkileyecek toplum liderlerini çeşitli yollarla kandırıp böylece toplumun tüm olarak «beynini yıkamayı» önermektedir:

«Hükümetimiz, heryıl başka ulusların aşağı yukarı 8 bin liderini, ülkemizi ve halkımızı incelemek üzere çağırmaktadır. Bu kişiler, politika, sosyal sigortalar, sendikalar, tarım, halk sağlığı, basın ve eğitim gibi konuların uzmanlarıdır. Bunların Amerika üzerine edinecekleri izlenim, dünya kamuoyunun sistemimiz hakkındaki düşüncelerini son derece derinden etkileyecektir.» (S. 79)

«Tekrar ederim ki, diplomatik düzeyde olsun, USIA düzeyinde olsun, ekonomik düzeyde olsun, bütün dış politika faaliyetlerimizde, üniversite öğrencilerine, yükselen sendika liderlerine, basın ve radyo elemanlarına (yani kamuoyu yapan kişilere) eskisinden daha fazla dikkat etmemizin tam zamanıdır.» (S. 96)

«Yabancı ülkelerde kamuoyu ile ilişkiler sorunu, doğrudan doğruya denizaşırı haber merkezlerimizi ilgilendirir» (S. 78)

Amerikan Haberler Merkezi, yâni USIA, merkezi Washington'da olan ve hemen bütün ülkelerde birkaç şubesi bulunan bir örgüttür. Yurdumuzda da büyük şehirlerde şubeleri vardır.

• Eğer Çin B. M.'e alınacak olursa Amerika çöker!

Çin'in Birleşmiş Milletler'e alınıp alınmamasının tartışıldığı ve Amerika'nın yine buna şiddetle karşı çıktığı şu günlerde Nixon'ın bu konuda yazdıklarına göz atmak, bu karşı çıkışın hangi nedenlere dayandığını gösterecektir.

«Çin rejimini uluslar ailesinin saygıdeğer bir üyesi durumuna kabul ettiğimiz anda ne olabilir? Böyle bir eylemin Asya'da yaratacağı tepki, bizim çıkarlarımız açısından çok felâketli olacaktır.

Denizaşırı Çinliler terimini sık sık duyarız. Bunlar, 600 milyon Çin'linin yaşadığı Çin'e oranla sayıca fazla değillerdir. Yalnızca 12 milyon kadardır bu «denizaşırı Çinliler». Ama nerede olduklarını önemle gözden geçirmeliyiz. Denizaşırı Çinlilerden 3 milyonu Endonezya'da yaşar. 3 milyon Malaya'da, 2 milyon Tayland'da vardır. Filipinler'de de milyona yakındır bu sayı. Önemli bir miktar da Burma'da bulunur.

Peki, Çin uluslar ailesi üyeliğe kabul edilirse, bu «denizaşırı Çinliler» ne olacaktır? Hepsi Çin hükümetine bağlılıklarını gösterecekler ve bütün bu ülkelerde dönüşümcü eylemlere başlayacaklardır. Bu da bütün dengeyi bozacak ve bu ülkeler komünist cepheye geçeceklerdir.» (S. 117)

• Az gelişmiş Afrika ülkeleri nasıl sömürülür?

Aşağıdaki pasajlar da, Nixon'ın kitabının Afrika ile ilgili bölümünden alınmıştır:

«ABD Hükümeti, Afrika'nın verimli yatırım koşulları olan bölgelerinde yatırım yapılması için özel Amerikan kapitalinin dikkatini çekmelidir. Bu amacın gerçekleşmesi için bu bölgelerdeki Amerikan elçiliklerinin ekonomi bölümlerinin de güçlendirilmesi gereklidir.» (S.104)

«Bu arada, ABD işçi sendikalarının Afrika'daki özgür

sendikacılık akımına yaptığı etkili yardımaları kutlamak isterim. Bu yakın ve karşılıklı yararlı ilişkide, bizim büyük ulusal çıkarımız vardır. ABD Hükümeti'nin Afrika'daki sendika gelişmelerini yakından izlemesinde ve bizim diplomatik ve konsüler temsilcilerimizin bu ülkelerin sendika liderlerini çok yakından tanımalarında hayati önem vardır. (S. 106)

«Diplomatik ve konsüler görevlilerimiz, ana yerleşme merkezlerinin dışındaki gelişmeleri zamanında bildirebilmek ve bu yörelerdeki halkla bağlar kurabilmek için, sorumluluklarındaki geniş bölgelerde seyahat etmelerini sağlayacak yeterli mali fonlara sahip olmalıdırlar. (S. 107)

«Amerika'ya özgü kültür, teknoloji, gelenekler ve kurumlara Afrikalılar alıştığı oranda ilerlemiş sayılacağız.

EISENHOWER

Bunu gerçekleştirmek için kitaplar ve dergiler yollanmalı, öğrenci değiş - tokuşu yapılmalı, toplum liderlerine ABD'yi tanımaları için burslar sağlanmalıdır.» (S. 108)

«Bu nedenle, ABD Dışişleri Bakanlığı bünyesinde bu kıt'ayı öbür ülke gruplarının yanısıra ele alacak ayrı bir Afrika Sorunları Bürosu kurulması düşüncesini savunuyorum. CIA ve USIA'nın da aynı yolu izlemesini öneriyorum. Afrika'nın ABD'nin geleceği ile ilgili önemi gittikçe artmaktadır ve bu bölgeyle olan ilişkilerimize kesin öncelik tanınmalıdır. (S. 109)

ANT'ın ricası...

Ellerinde ANT'ın 2, 3, 4, 19 ve 21. sayılarından fazla bulunan okurlarımızın bu sayıları «ANT Dergisi P.K. — 934. SİRKECİ - İSTANBUL» adresine göndermelerini rica ederiz. Bedeli adreslerine derhal yollanacaktır.

DIŞ YORUM

KIBRIS TÜRKLERİ KURTARILABİLİR

Abidin DİNO

Ant Dergisi Grivas'ın gerçek rolünü ve hazırlanan kanlı emperyalist komploları, sesi yettiği, elinden geldiği kadar zamanında haber vermişti... 28 Ekim 1967 günü Grivas Kıbrıstan söz açarak: **«Enosis'i kılıç yardımı ile sağlıyacağız...»** dedikten sonra, ortalığa gözdağı veren sorumlularımızın yıldırım hızı ile gelecek tepkilerini bekledik.

Bekleyişimiz boşuna çıktı, böylesi açık seçik bir meydan okuyuştan sonra bizimkiler, tehdidin geldiği yere değil, başka taraflara baktılar...

Vurdum duymazlığın bu derecesi can sağlığı!

Beriki ise bıyığını burup, Noel gecesinin tadı damağında, hazırlıklara başladı. Hiç bir sorumlumuz, tehditlerini yerine getirdiği taktirde Grivas'a indirilmesi mümkün olan şamarları ihtar etmedi, etmeğe lüzum görmedi... Bu kertede bir susuş, doğrusunu isterseniz, Kıbrıslıların kaderi ile ilgilenmediğimiz mânasına geliyordu...

Ne acı bir talihi vardır Kıbrıslı Türklerin, genel olarak Kıbrıs insanlarının. Mâlum, 1571 - 1573'te Sultan Selim adayı Venedik'lilerden alıp, Osmanlı bayrağını Kıbrıs'a dikiyor. Hammere bakılırsa ehlikeyf 2'nci Selim'e yaramadı bu fetih; günün birinde Kıbrıs şarabını fazla kaçırdığından, 1574 yılında hamamda ayağı kayıp, başını yarmaktan ölmüştü!

Türkleri adaya yerleştirme siyaseti kolay yürütülememişti. Mimar Sinan'a ait vesikalardan da anlaşıldığı gibi, Anadolu'dan birçok **köy halkı, ZORLA adaya** sürülmüştü. Doğduğu Ağırnas köyünü bu zoraki göçten kurtarmak için Sinan, sultana yalvarıp yakarmak zorunda kalmıştı. İstemiyorlardı Anadolu Türkleri Kıbrıs'a gitmeyi; direniyor ve ancak çâresiz kalınca, anayurt hasreti içinde, toprağından koparılmış koca ağaçlar gibi Kıbrıs toprağında yeniden kök salmaya çalışıyorlardı. Birinci facia...

İkincisi daha da büyük facia: 1878'de müflis Osmanlı hanedanı, para karşılığı, insanları ile birlikte adayı satmıştır...

Satılan kim? Satılan Türk azınlık ve Yunanlı çoğunluk. Ne denir? Kıbrıs'ın bütün tarihini anacak değilim, döne dolaşa, hâlâ anayurdu unutmayan Kıbrıslı Türklerin, Menderes tarafından nasıl tekrar harcandıklarını, hem de tekrar tekrar harcandıklarını bilmeyen kimse kaldı mı?

Söylenmesi ayıp ama, şanlarına lâyık mezar yeri bulunamayan bir takım kişiler, Kıbrıs'ı briç oynar gibi oynadılar, İngiltere'ye yaranmak uğruna yüzler ve binlerce insanın zarzor kurdukları küçük mutluluklarını yıktılar.

Ne de çabuk unutuyoruz bunları!

Adanın bağımsızlığı uğruna İngilizlere karşı döğüşen Kıbrıslı Rumlara destek olmadansa, **«Soho»** laşmış kafaları ile düşünen Kıbrıslı Türk **«lider»** leri, İngiliz emperyalistlerinden yana çıkıp, Yunanlılarla kardeşçe yaşayan Türk cemaatinin istikbalini mahvettiler. Azınlık olarak hiç mi dertleri yoktu Türklerin? Vardı elbet, fakat kan gövdeyi götürmüyordu, düzeltilir şeylerdi bunlar. Ankara'nın desteği ile tutunan **«İngiliz muhibbi»** kalp liderler, hayret değil mi, hâlâ yerli yerindeler... Londra'da hovardalık mahallesi **«Soho»** da bir strip-tease ya da berber salonunu idare edecek **«feraset»** te olmayan bu pek sayın başbuğlar, 27 Mayıs'ta siner gibi oldularsa da, uzun sürmedi, hesap soran yoktu, **«yaşasın NATO!»** dendi, ve yerlerinde bırakıldılar, yeni baştan desteklendiler! Bu batak siyasete isyan eden vatansever Kıbrıs'lı Türk gençlerini öldürttüler. İki kahraman gazeteci, bir sendika lideri ve daha birçok isimsiz cesur insan kurşunlandı, bağımsız ve barışçı bir Kıbrıs değil, emperyalizme bir üs kazandırmak istiyordu Soho'cular...

Hikâyemize, bugüne dönelim: Grivas Türkiye'nin susuşu karşısında, hemen işe koyuldu. Arada Denktaş komedisi oynandı, bir izcinin bile yapmayacağı saçmalardan sonra, **«Makarios'tan sevgilerle»** geri sunuldu tonton tonton... Artık Grivas dayanamadı 16 Kasım'da, yâni yeni cinayetler işleyeceğini haber verdikten üç hafta sonra ateş emrini verdi. Haberimiz yoktu diyemeyiz, 28 Ekim'de haberi Anadolu Ajansı vermişti. Grivas'ın niyetlerini kestirmek daha önce de zor değildi, nitekim Grivas'ın nutkundan önce yazılan ve hazırlanan plânları açıklayan Ant Dergisinde (sayı 44), şöyle bir satır vardı: **«Güçbirliğine kaçamaksız katılmanın zamanıdır...»** bunu yapmayanlar, **«Amerikan ajanlarının Adada hazırladıkları yeni kanlı olaylardan sorumlu olacaklardır...»**

Evet, en sonunda, Grivas'çılar işgal ettikleri köylerden geri çekildiler ama, cezalarını görmeden... Hem de 24 Kıbrıslı Türkün canına kıydıktan sonra. Besbelli değil mi ki, Grivas'ın kılıç şakırtılarına derhal karşılık verilseydi, 24 cana kıyılmamış olunacaktı!

Pokerde 24 fiş kaybetmeğe benzemez 24 can kaybı! Dullar, kardeşler, analar ağlıyor Kıbrıs'ta. Grivas'ın efendilerine iş işten geçtikten sonra başvurmadansa, olaylardan önce dünya halkoyuna seslenerek cesur ve geri dönülmez kararlar bildirilmiş olsaydı, 24 can kaybı önlenmiş olacak, Kıbrıs'lı Türkler ve Türkiye tekrar yas tutmayacaktı.

Gerçek o ki, Grivas'ın efendileri, sahte arabuluculuk ve yatıştırıcılık görünüşü altında, üs siyasetleri uğruna 24 cana kıydılar.

Bizim sorumlularsa, **«NATO'dan zinhar çıkmayız, NATO kalkanımız, gözbebeğimizdir»**, diyedursunlar, NATO dayanışmasını korumak bahânesi ile, prestijimize bir darbe daha indirtilmiştir. İş işten geçtikten sonra bizimkilerin giriştiği faaliyetse, ne yazık ki Osmanlı devrindeki «süfera» manevralarından başka bir şey değil. Abdülhamit günlerinde siyaset, yabancı sefirler seviyesinde yürütülür, her hareketten önce ya da sonra sefirlere danışılır, onların uygun buldukları şeyler, Osmanlı devletince «makbûl» sayılırdı... Atatürk günlerinde bu gelenek tüm kırılmıştı. Yabancı sefirlere haber iletilir, gerekirse sabaha karşı vakapaça yataklarından kaldırılır, **verilmiş kararlar** kendilerine TEBLİĞ edilirdi. O kadar...

Geçenlerde Atatürk'ün yokluğuna yakınıp, memleketi uyarmak için intihar eden delikanlı ne yazık ki boşuna canına kıydı. Atatürk aramızda değilse, elimizde öğretileri var, emperyalizme ve üs siyasetine karşı direnmemiz, Amerikanın emirlerinden çıkacak durumda olmayan Grivas avenesini yola getirmeğe yeter de artar da, bizim de çeşitli karşı kozlarımız olduğunu hatırlatmak için henüz vakit geçmemiştir. Kıbrıs Türkleri kurtarılabilir! Amerika'dan önce ve sonra, kanlı olayların temelinde İngiliz üscü dış siyasetinin ve gizli servislerinin ağır sorumluluğu kimsenin mechûlü değilken, Londra'da ziyaretler, ziyafetler, balolar neci? Kıbrıs'ta sipere yatmış Türklerin duyguları, mâzur görülsün, 1878'den pek de farklı olmamıştır bu ara...

Nasıl Lozan'da esas çekişme Yunanlılarla değil, onları el altından üstümüze saldırtan emperyalistlerle olduysa, nasıl o zamanın cin gibi İsmet Paşası hepsinin hakkından gelmişse, bugün de kozumuzu yine Yunan faşist generallerini kışkırtan iki yüzlü emperyalistlerle paylaşacağız. Bunu başaracak dinamizm'de yeni güçler mevcut Türkiye'de. Türkiye kaderini kendi tayin edecek ve, **«o vakit yeni bir dünya kurulur»** gibi güzel temennilerle yetinmeyecektir. Çünkü **«o vakit»** bugün değilse ne vakit direnilecek? **«Yeni bir dünya»** kurulabiliyorsa, neden köhnesinde duruluyor? Halk Partisi neden hem üslere karşı olduğunu, hem de Türkiye'nin NATO'dan ayrılmayacağını ileri sürebiliyor? Oysa ki, NATO bir üs şebekesi değilse, hiç bir şey değildir. Eski kuşağın en zeki adamı bugün bile NATO'dan çıkmayı dar politikasına uygun bulmuyorsa, varın hesabedin, artakalan Halk Partililerin, NATO - CENTO - Zim-bum-bam-cılığını! Ama belki fikir değiştirirler...

Evet yeni bir dünya vardır adı TAM BAĞIMSIZLIKTIR. Ve ne olursa olsun, KIBRIS ANTİ - EMPERYALİST BİR SİYASETLE KURTARILABİLİR.

— Fukara Tahir —
TAHİR ÖZTÜRK

Tahir Öztürk, işçilerin siyasal bilince varmasını sağlamak için çok mücadele etmişti. Neticede gangster sendikacılığının Türkiye'de ilk kurbanı oldu.

işçi

Türkiye'de Gangster Sendikacılığı

Kemal SÜLKER

Kıbrıs'ı bir savaş gemisi haline getirmek isteyenlerin yıllardır süren kanlı oyunları, işçileri ve işçi örgütlerini de kendi açılarından harekete geçirdi. Türk İş, 65 milyon işçiyi temsil eden Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu ICFTU üyelerine bir muhtıra göndererek **«Türk işçisi, her zaman olduğu gibi, hakkın zaferi sağlanıncaya kadar her türlü fedakârlığa tereddütsüz katlanacaktır»** dedi.

Oysa, Kıbrıs meselesi, bir zamanlar Türk İş'in ICFTU'ya üye olmasını engellemişti. Türk İş, DP döneminde her kongresinde ICFTU'ya üye olma kararı almış, fakat hükümet her defasında üye olma isteğini reddetmişti. Türk İş'in İstanbul Kongresi'nde alınan kararın kabul edilmemesi nedeni olarak hükümet Kıbrıs sorununu göstermişti. DP iktidarına göre, ICFTU'nun kongre gündeminde Kıbrıs işçilerinin Enosis isteği yer almış, yani ICFTU politika yapma hakkını kullanmıştı. Oysa, zamanın kanunlarına göre Türk İş'in politika yapması mümkün değildi.

DP iktidarı bir yandan Türk İş'in ICFTU'ya üye olmasını engellerken, bir yandan da işçileri kendisi politikanın tam içine sokuyordu. 2 Ekim 1954'te kurulan Kıbrıs Türktür Cemiyeti'nin üyeleri ve şube yöneticileri arasında işçi liderleri de yer almıştı. Bu cemiyet, **«Kıbrıs'ın Türk olduğunu dünya halkoyuna tanıtmak, Türklerin hak ve hukukunu her yönden savunmak ve Türk Halkoyunu bu konuda techiz etmek»** için çaba harcamıştır. Sonunda 6/7 Eylül olayları patlamış ve bir çok sendikacı 1886 tahrip, 1622 hırsızlık, 595 yağmacılık, 33 suç işlemeğe tahrik, 21 kasden yangın çıkarma, 3 din hürriyeti aleyhine suç işleme fiiline aynı iktidar tarafından bulaştırılmak istenmişti.

İktidar işine geldiği zaman işçileri politikaya itiyor, ancak sendikalar ekonomik ve sosyal menfaatlerini savunmak için politikaya girmeğe kalkışınca sindiriliyor, suçlanıyordu. İşçilerin politika dışı bırakılması, bir hükümet politikası olmaktan da çok, iktidarda bulunan egemen sınıf ve zümrelerin kendi sömürü düzenlerini sürdürmesine yarayan bir kalkandır.

Egemen sınıflar bu kalkanı hâlâ da kullanmaktadırlar. Nitekim, ara sıra sert tartışmalar yapmalarına ve birbirlerine sistemli demeçlerle taş atmalarına rağmen işveren çevrelerinin Türk İş'le hâlâ **«Dost»** kalması ünlü **«partilerüstü politika izleme»nin doğal bir sonucudur.**

Buna karşılık, Yapı İş'in bir buhrana sürüklenmesi ve Tahir Öztürk'ün geçen hafta öldürülmüş olması, bu sendika liderinin işçi sınıfının politik müdahalede yer alması görüşünü benimsemiş bulunmasının sonucudur. Bütün sendikacıları derin derin düşündüren cinayeti, basit bir olay saymak mümkün değildir. Mümkün değildir, çünkü, işçilerin sendika ödentilerinin ücret bordrosundan kestirilmesi düzeniyle birlikte Türkiye'de **«Gangster sendikacılık»** da doğmuştur.

Türk İş'in İzmir Bölge Temsilcisi Burhanettin Asutay'ın **«Türkiye ikinci bir Amerika olabilir (!)»** kehaneti Amerikadaki sendika gangsterliğinin memleketimizde de kanlı örneklerini vermesiyle gerçekleşmiştir. Yapı İş örgütünün parçalatılması, hem de maaş ve yolluk ödediği en yakınlarınca çökertilmek istenmesi, Tahir Öztürk'ün hatalı adımlar atmasına, zigzaglar yapmasına rağmen politik bilince ermesinin ve üyelerine aynı bilinci vermeğe çalışmasının bir sonucudur.

İnşaat işçileri, yaptıkları iş bakımından, en çok çile çeken ve en çok işsiz kalan emekçilerdir. Bir gün götürü çalıştırılır, bir gün gündelik verilir, sigorta ettirilmez, sigortalanırsa bile primi kuruma ödenmez. Hastalansa ödenek alamaz. Eli kolu kırılsa, vaktinde hastahaneye götürülmez. İşsiz kalınca para bulamaz, inşaatta iken hiçbir sosyal hakkı tanınmaz, İş süresi 12 saati aşar, fazla mesai ücreti almaz. Çünkü inşaata çalışmaya gelen işçiler, toprağından kopan, işinden çıkarılan emekçilerdir ve inşaatı yaptıranlar da bir avuç mutlu azınlıktır. Bu nedenle ucuz işçi çalıştırma, işçi sağlığına ve iş güvenliğine önem vermeme olağanlaşmıştır. İskeleden düşüp beyni patlayanlar, dinamit atarken vücudu paramparça olanlar, çatıdan düşüp cansız yere serilenler, sakat kalanlar, kan kusanlar, en çok bu işkolunda yılda 4-5 ay çalışanlarda görülmektedir. Onun için de bu işçilerin, yani yüzbinlerin örgütlenmesi, bilinçlendirilmesi, haklarına sahip çıkarılması, sömürücü iş çevrelerinin en çekindiği eylem olmuştur.

Tahir Öztürk, 15 Nisan 1950'de kurulan Ankara inşaat işçileri sendikası'na genel sekreter seçilmiş, kısa süre içinde kendini sevdirmiş bir marangozdur. Nitekim sendikanın 1953 kongresinde başkan Nazım Yılmaz 149 oy aldığı halde, Öztürk 156 oy alabilmiştir.

Öztürk'ün çalışmalarıyla sendika kısa zamanda gelişmiş ve nihayet Yapı — İş Federasyonu adı ile bütün Türkiye'yi kapsar hale gelmiştir. Sendikanın gelişmesiyle paralel olarak Öztürk'ün de ünü yayılmıştır. Tatlı köylü şivesi, bilgili munis bakışları kanaatkâr tutumu ve ihtiyaçlar karşısında çare bulan zekâsı onu Türkiye sendikacıları arasında ön plâna geçirmiştir. İnşaat işçileri sokaklarda yatmasın diye bir iş hanı yapmaya koyulmuş, işçi eğitimine önem vermiş, bu arada Ankara Belediyesi'nin Şehir Bahçesi'ni kiralamıştır. 1953-54'lerde ayda sadece 150 lira ücretle işçi dâvasına hizmet eden Öztürk'ün bu fedakârca çalışması, işçilerle sarmaşdolaşlığı, özel hayatında sınıfını inkâr eden tutumlarının olmayışı, inandırma ve eyleme geçirme gücünü de arttırmıştır.

Kongrelerde, toplantılarda, kurullarda her vesile ile işçilerin derdine çare arayan Öztürk, zamanla yasaların yetersiz olduğunu, her isteğin sonunda Meclis'e dayandığını görmüştür.

Öztürk ilk büyük mücadelesini 13 Ağustos 1962'de Karadeniz Ereğlisi'nde Morisson firmasına karşı muhteşem bir mitingle vermiş ve bu miting onu anti-emperyalist mücadeleye itmiştir. **«Fukara» Tahir'in bir gün de işçilerle birlikte yalınayak meclise yürümesi,** işçi hareketleri tarihinde önemli bir dönüm noktası olmuştur.

1962 yılı başında Çalışanlar Partisi'ni kurma hevesi başlayınca Tahir Öztürk, işçilerin politika yapması zorunluğunu savunmuş, bir siyasal örgütün gereğinde ısrar etmiştir. Çalışanlar Partisi teşebbüsü suya düştükten sonra TİP'e giren Öztürk bu örgüt içinde sosyalist mücadeleye katılmış, 1963 mahallî seçimlerinde Ankara Belediye Başkanı adayı olmuştur.

Yüzbinlerce yapı işçisini bir büyük örgütte topladıktan ve uluslararası yapı işçilerinin dinamik teşkilâtçılarıyla da işbirliği yaptıktan sonra Öztürk'ün genel sendikacılık çizgisi Türk İş ile kesin çatışma haline dönmüştür. Önce Yapı İş'i ve başkanını Türk İş ile kesin çatışma haline düşyış, sonradan bu örgütün başından Öztürk'ü uzaklaştırma şeklinde gelişmiştir. Bu tutum 1963 Yapı İş Kongresinde de iflâs etmiş, ancak kongreden bir kaç gün sonra genel kurula katılan şube başkanları kendi illerine giderek kurulca ve usulünce karar alınmadan bir **«huruç»** hareketine girişmişlerdir. 22 ad ve 12 imza bulunan bir bildiri ile **«Yapı İş Federasyonu'nun bünyesinden ayrılış sebeplerini kamuoyuna duyurmakta fayda mülâhaza edenler»**, çirkin politikanın oyununa geldiklerini her halde sonradan anlamışlardır.

Bu arada Yapı İş Federasyonu'nun 1. Bölge Sendikasının başına getirilen Hasan Türkay (Şimdi AP Milletvekili) da, Çimse İş'i Tahir Öztürk'e karşı harekete geçirmiştir.

Nihayet Öztürk, TİP'le ilişiğini kesmeğe zorlayanlara boyun eğmek zorunda kalmış, ancak kişiliğini bütün bütün yitirmemiştir. Direnen, bilinçli bir sendikacı olarak kalmıştır.

Bu sefer de Öztürk'ün karşısına **Gangster sendikacılık** çıkmıştır. Türkiye Demiryolları İşçileri Sendikaları Federasyonu kongre raporuna göre, Türk sendikacılığını bir ekmek kapısı ve bir vurgun yolu olarak benimseyenler türemiştir. Bu düşünce ile işverenlerin de desteklediği tüccar ve gangster sendikacılık doğmuştur. Ve sendikacılık yoluyla müreffeh bir hayatı amaç edinenler, gerçek işçi sendikalarında çöreklenmeye, bunu başaramazlarsa yeni örgütler kurmaya, her türlü kirli yolu mübah sayarak sömürücü egemen çevrelerin ekmeğine yağ sürmeğe koyulmuşlardır.

Gerçek işçi örgütleri, bunlarla savaşırken karşılarında görülmez bazı kuvvetler şeklinde bir kısım işverenleri ve onların bazı örgütlerini seçmekte güçlük çekmemektedirler. Kendi çıkarı için işçi haklarını satanlarla mücadele etmeye kalkan Tahir Öztürk, gangster sendikacılığın ilk şehidi olmuştur. •

İşçiler hızla kendi sınıf bilinçlerine ermez ve örgütlerini iç ve dış sömürüye karşı kalkan yapmazlarsa, sürünmekten, ezilmekten, hattâ öldürülmekten kurtulamayacaklardır.

Acı sonucu önlemenin yolunu DİSK çevresinde toplanan bilinçli işçiler ve sendikalar bulmuştur. Aldatıcı çıkışlara ve üç kuruşluk zamlara değil, sahici örgütlerde eyleme katılarak gerçek kuruluşu sağlamaya bakmalıdır.

Demirel'in Bacanağı ve Öğretmen Kıyımı

Başbakan Demirel, öğretmenlerle yaptığı toplantıda «Öğretmen kıyımı» ile ilgili şikâyetlerin delilleriyle kendisine iletilmesini bildirmiş, gereken tedbirleri alacağını vaad etmişti. Geçen sayımızda İsparta'lı bir öğretmenin açık mektubunu yayınlamıştık. Bu defa da yine İsparta'da Demirel'in bacanağı tarafından yürütülen «Öğretmen Kıyımı»nın kurbanlarından birinin, Keçiborlu'dan Saruhanlı'ya sürülen Öğretmen İlhan Alkan'ın açıklamalarını Başbakana iletiyoruz.

Son günlerden öğretmen kıyımı hızlandı. Eski Milli Eğitim Bakanı Sayın Orhan Dengiz zamanında kıyma çarkları çok daha şiddetli çalışmıştı ama, 1961 Anayasasının savunucusu ve devrimci Türk Öğretmeni yılmamıştı. Bugün de yılmayacaktır.

Biz, Sayın Demirel'in son beyanatını dikkate alarak, sayın bacanağı tarafından yürütülen hukuk dışı davranışlardan haberdar olmadığını farz ederek, bu davranışlarını, belgelerle kendilerine arzetmeyi hukuk devleti ilkelerinin zedelenmemesi bakımından görev saymaktayız:

İsparta Milli Eğitim Müdürü (Bacanak) bu makama, dördüncü koalisyon zamanında Sayın Demirel'in Başbakan yardımcılığında, eski müdürün sürdürülmesi ile getirilmiştir. Bu zat TÖS'lü üyelere baskı yapmayı, komplolar hazırlamayı asıl, milli eğitimle ilgili görevlerini tali olarak kabul etmektedir. İcraatı da bu yöndedir.

1 — Keçiborlu Halk Eğitim Merkez Müdürü Halit Kaynak, Anayasa düzeninin savunucusudur. 1960 ihtilâlinden sonra üç ay hapis yatan eski D.P. başkanı, A.P. başkanı ve daha sonra da belediye başkanı olunca, elinin altında çalışan masum insanlara 29-Ekim-1966 günü Halit Kaynak'ı dövdürtmüştür. İş bununla da kalmamış, Sayın bacanağın yaptırdığı tahkikattan sonra Köy İşleri Bakanlığından 12-Aralık-1966 tarih ve 2158 sayılı kararname çıkıp gelmiştir. Bu kararnamede Halit Kaynak'ın Halk Eğitim Merkez Müdürlüğü'nden alınarak, İsparta'nın mahrumiyet bölgesi sayılan Sütçüler'e ilkokul öğretmeni olarak sürüldüğü bildiriliyordu. Çok da güzel bir gerekçe bulunmuştu... «Dövüldüğünden ve çevredeki prestijini kaybettiğinden..»

2 — Bunun yanında, Keçiborlu Ortaokul Müdürü A. İhsan Şahin, kayınpederi ile önümüzü kesip beni dövdüklerinde, adli tıbtan 15 günlük rapor almama ve de idari tahkikat açılmasını istememe rağmen, tahkikat dahi açılmamıştır. Çünkü, Ortaokul Müdürü tokmağını ayni yere vuruyordu ve de hukuk devleti kurallarının dışındaydı. (Her türlü belge Keçiborlu Asliye Ceza Mahkemesinde 1966/403 esas numaralı dosyada mevcuttur.)

Bu iki olay arasında hukuk içi işlem bulmak zor olsa gerek.

Bunun yanında Sayın bacanağın, hukuk dışı tertipleriyle 10 ay açıkta kalmamız, Danıştay'dan yürütmenin durdurulması kararını almamıza rağmen, bu kararın uygulanmayışı basına uzun uzadıya geçtiğinden tekrarını lüzumsuz görmekteyiz.

3 — Şemsettin Kılıçaslan ve Y. Ziya Özgür, memleket sorunlarını bilen ve halkın mutluluğu için çalışan ilkokul öğretmenleridirler. 4.Nisan.1967 günü, M. Makal Keçiborlu'ya ziyaretimize geldiklerinde bu iki öğretmen evimde konuk olarak bulunuyorlardı.

Kükürt yolsuzluklarının meydana çıkacağından korkan A.P. Başkanı, hakkımızda şikâyetçi olmuş ve Keçiborlu Asliye Ceza Mahkemesi, şikâyet konusu suçların hiç birinin işlenmediğine dair 26.Nisan.1967 tarih ve esas: 1967/23, karar: 1967/25 sayılı ilâmı vermiştir. Şemsettin Kılıçaslan ve Y. Ziya Özgür'ün suçsuz olduklarına dair aldıkları ilâmın Sayın bacanağın nezdinde elbette kıymeti olamazdı. TÖS'lü olmaktan daha büyük suç mu vardı?

İl Disiplin Kuruluna bu ilâmın bir suretini sunmamıza rağmen, A.P. Başkanının iddia ettiği bütün suçların işlendiği masa başında kabul edilmiş ve bu iki arkadaşımıza Sayın bacanağın yardımı ile ayni kurul tarafından 17.6.1967 tarih ve 910 sayılı kararla ceza verilmiş ve de Sütçüler'in en ücra köylerine sürülmüşlerdir.

4 — Bunun yanında 1966-1967 ders yılında, altı ay içerisinde yalnız Keçiborlu gibi küçük bir kazadan 12 öğretmenin sürülmesini hangi hukuk ilkelerine dayadıklarını takdirlerinize sunmakla yetineceğim.

Yukarda belgeleriyle açıkladığımız olaylar, Türkiye'nin her tarafında sahneye konmaktadır. Konacaktır da. Ama bu gibi tedbirler tekrar edelim, Türk öğretmenini «Uyanmasından korktukları» Türk toplumuna hizmetten alıkoyamıyacaktır.

İlhan ALKAN

HALKIN SESİ

Hazırlayan: Aşık İHSANİ

FERMAN

Geçen hafta içinde Canip'ler, Yücel'ler, İhsan'lar, Emin'ler diyarı Diyarbakır'dan bana bir mektup geldi. Mektup, Sülükiye mahallesinin Çelik sokağındaki yedi numarada oturan çelik yürekli FERMAN'dan geliyordu.

Halen bir devlet dairesinde bekçilik yaptığını bildiren Ferman, yurdunun da bekçisi olduğunu mektubun içinde gönderdiği şiir ve yazıdan belli ediyordu.

Ferman'ın mektubu, bana ataların «Gâvurdan dost, domuzdan post olmaz» sözünü hatırlattı. Ferman, Anadolu'yu gerçek sevenler gibi, Amerikan gâvurunu sevmiyenlerden biri olarak karşımıza dipdiri çıkıyor.

Bugünkü Kıbrıs hâdisesinin de bir Amerikan oyunu olduğunu bilen ve şiirle bildiren Ferman, halen 36 yaşında olup yedi çocuklu hanımıyla dıvarı çatlak bir tek gözlü odada kira ile oturmaktadır.

Ferman'ın Diyarbakır'da köyleri, İstanbul'da apartmanları, Avrupa kumar masalarında paraları ve Beyoğlu gece kulüplerinde başkaları ile danseden karıları yoktur. Ama altı okka dörtyüz dirhem bir yüreği vardır. İşte onun güçlü yüreğinden kopup gelen bir şiiri:

AMERİKAN BOZUGU

Şu Kıbrıs'ı karıştıran
Amerikan bozuğudur
Milletleri vuruşturan
Amerikan bozuğudur

Gırivas'ın kanlı eli
Patakoz uşağın dili
Girmi sekiz can katili
Amerikan bozuğudur

Kiminin yüzüne bakan
Kiminin evini yıkan
Her taşın dibinden çıkan
Amerikan bozuğudur

Ferman der ki, kör olası
Zulümlerin en âlâsı
Türk halkının baş belâsı
Amerikan bozuğudur

(Yeni Ajans : 8309 — 167)

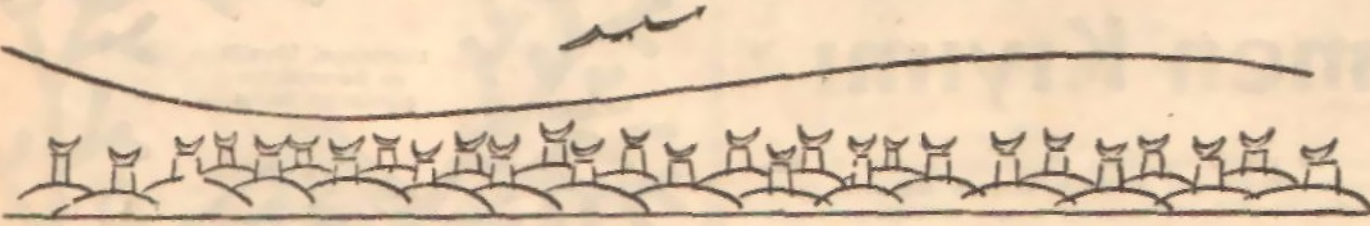
ANT'da bir bölümü yayınlanan
Prof Pertev N. Boratav
Abidin Dino — Güzin Dino — Ferid Edgü
Anouar Abdel — Malek'in
Kültür Emperyalizmi
üstüne konuşmaları çıktı.
3 Lira. Tek istekler için pul gönderiniz.
Kitapçılarda arayınız.
ATAÇ KİTABEVİ
Ankara Cad. 47/1 — İstanbul

BİK
İyi plânlanan ve yürütülen bir reklâm ve tanıtma faaliyeti bir müessese için masraf kapısı olmaktan çıkar; karşılığını kat kat getirir.
BASIN İLÂN KURUMU
Cağaloğlu. Türkocağı Cad. no. 1, kat: 3
Telefon: 27 66 00 - 27 66 01. İstanbul

(Basın : 24956 — 366)

(Ant Der.: 365)
STALİN'İN YAZDIĞI KİTAP :
« Diyalektik ve Tarihi Materyalizm » çıktı - 4 Lira
BİLİM VE SOSYALİZM YAYINLARI, 22 nci Sokak, 12/A - Ankara

haftanın karikatürü

Onlar şehit

Biz gazi
Turhan Selçuk — Milliyet

Bâbıâli Basınının Kıbrıs Üzerine Sarı Gazeteciliği..

Emperyalistlerin entrikaları sonucunda patlak veren Kıbrıs gerginliği ve ortaya çıkan savaş ihtimali, tiraj peşindeki İstanbul gazetelerinin *büyük çoğunluğu* tarafından **«sarı gazetecilik»** yapma fırsatı sayılmış ve bir takım kasıtlı haberler, meselenin derinine inmeyen zorlama yorumlar ve hamasî yayınlarla halkoyu büyük ölçüde yanıltılmıştır. Hükümetin kararsızlığı yanında gazetelerin sırf sansasyon yaratmak üzere verdikleri asılsız haberler vatandaşların *gelişmeleri* sağlıklı bir biçimde değerlendirmelerini önlemiştir.

Bu arada sağcı gazeteler, meseleyi sadece bir Türk - Yunan çatışması olarak göstermek ve Amerikan emperyalizmi ile onun uşaklarının kirli teşebbüslerinden vatandaşların haberdar olmasını önlemek için ellerinden gelen gayreti *esirgememişler, meseleyi* gerçekçi şekilde ele alan sosyalist yazarları da bozgunculukla suçlamağa kalkışmışlardır.

Kıbrıs çatışmasının uvertürünü teşkil eden Denktaş Olayı'nı özel olarak tertiplediği anlaşılan Hürriyet Gazetesi'nin savaş kararı ile ilgili yayınları kamuoyunda büyük bir dikkatle izlenmiştir.

Türkiye'nin Kıbrıs'a mutlak surette bir çıkartma yapacağı kanaati, Hürriyet'in Ankara temsilcisi Cüneyt Arcayürek'in aşağıdaki yazısıyla doğmuştur.

Arcayürek, **«Dönüşü olmayan yol»** başlıklı yazısında şunları yazmıştır: **«Dost devletler, Amerikalar, İngiltereler, şunlar veya bunlar... Artık o hale gelinmiştir ki, Türkiye haysiyet savaşını *kimsenin* engelleyemeyeceğini herkese anlatmıştır. Amerika nihayet anlamıştır ki, bugün engelleyici bir Johnson mektubu, dost saydığı bu ülkeden bu defa bir daha gelmemek üzere gitmesine yol açacaktır. *Silâh bir operatörün* keskin neşteri gibi Kıbrıs meselesine inmeli veyahut da Yunanistan sözle değil, lâfla değil, kıvırmakla değil, yaltaklanarak değil, tarihinde belki de ilk defa erkek gibi hareket ederek *dileklerimizi olduğu* gibi yerine getirmelidir.»**

> ## Demirel niçin kuvvetli?
>
> **Başbakan Süleyman Demirel olgun adamdır, ruh, akıl ve bedence sağlamdır, iptilâları, hafif hevesleri yoktur, açık vermemektedir. Bu çok mühimdir ve bunun için «kuvvetli» dir. Gittikçe kuvvet*lenmektedir ve Kıbrıs* dâvasını müsbet sonuca bağladığı zaman en ters kelleler bile inkâr imkânını *bulamıyacaklardır.***
>
> KADİRCAN KAFLI
> (Tercüman - 23.11.1967)

Yeni İstanbul'da Tarık Buğra, emperyalizmin oyunlarını hasıraltı ederek şöyle demiştir: **«NATO imiş, Amerika müdahale edermiş, İngiltere istemezmiş. Lâf bunlar. Bu lâflar seni hedefinden koparmak, sana asıl tehlikeyi, asıl düşmanı unutturmak içindir. Olan ol*muştur, yapılan yapılmıştır* ve artık bütün ihtimaller ikinci ve hattâ üçüncü plandadır. Artık bir sen varsın, bir de Yunan...»**

Bâbıâlide Sabah'ta Vecihi Ünal da **«NATO'nun bağımsız bir milli *politika tatbikini* imkânsızlaştırdığı boş bir iddiadır ve bunun en açık ispatı pakta üye olan devletlerden çoğunun bağımsız milli bir politika tatbik etmekte olmalarıdır. *Türkiye NATO dışında* bulunsaydı, NATO ülkelerini karşısında bulacaktı ve Kıbrıs meselesinin halli daha da zorlaşacaktı»** diyerek NATO'yu savunmuştur.

Bugün Gazetesi'nde Mehmet Şevket Eygi, asıl düşman emperyalizmi hedef tutan solculara çatarak dikkatleri başka noktaya çekmeğe çalışıyordu: ***«Bu tarihî günlerde dış düş*manlarımız kadar iç düşmanlarımıza da dikkat etmemiz gereklidir. Bilhassa Moskof taraftarı komünistlere. Onlar bu milletten değildir. Vücutları burada yaşar, fakat kalbleri Moskova'da ve Pekin'de çarpar. Dikkatli olalım. Önümüzde dış düşman varsa içimizde de beşinci kol vardır.»**

Metin Toker de sosyalistlere çatarak **«Biraz su, lütfen patlıcansız olsun»** başlıklı fıkrasında şöyle demiştir: **«Şimdi Türkiye bir Kıbrıs meselesiyle meşgul. Ama bu Kripto bakımından gene kendi kampanyasının fırsatı: Türkiye NATO'dan çıksın. Türkiye batı blokundan çıksın. Bu dâva biz NATO'dayız diye mi çıkmıştır. NATO bundan pek mi memnun? Türkiye batı blokundan sesini daha iyi duyuran bir partner olma yolunda iken «hep kabahat Amerika'da», «hep kabahat NATO'da», «biz batı düzenini terketmeliyiz» feryatlarının «koparılması**

bir ideolojiye elbet hizmettir Ama Türkiye'ye hizmet değildir.»

Tercüman'da Ahmet Kabaklı da aynı şekilde NATO'yu savunmuştur: **«Kominlstin kurnazı, Kıbrıs'ı kana bulayan felâketten efendisi hesabına bir şeyler çıkarmağa kalkıyor. Bu**

> ## Ada kovboyları
>
> **Günah yalnız düşmanların mı? Şu Rauf Denktaş denilen zat, memleketin başını bunca galleye soktuktan, hattâ Geçitkale - Boğaziçi köylerinde o kadar masumu doğrattıktan sonra ne yapıyor biliyor musunuz? (Vatan için Kıbrıs'a çıkmak üzere!) Evvelce anlaşılığı bir gazetede tatlı tatlı kovboyluk macerası hâtıralarını yazıyor. Böylesi adama 10 yıldan beri «lider!» diye bakan zavallı Kıbrıs'la hâlâ yaşayan bir kaç Türk varsa ona da şükretmek lâzım.**
>
> **Nerede bir Makarios, bir Grivas... Nerede bizim röportaj satıcı Ada kovboylar.**
>
> AHMET KABAKLI
> (20.11.1967)

fırsatı ganimet bilerek bizi NATO'dan ayıracak kâfir. Yunanlılarla hem savaş yaparmışız, hem de nasıl her ikimiz NATO'da müttefik bulunurmuşuz. Yahu biz kendileri ile aynı güzel memlekette oturmaya nasıl razı oluyoruz da, Yunanistan ile hem düşman, hem müttefik olmayı neden kabul etmiyelim?»

Birinci Kurtuluş Savaşında Atatürk'ün maiyetinde bulunduğu halde kırk yıl sonra görülmemiş bir dönüşle her *türlü kurtuluş hareketine* sırt çeviren ve egemen sınıfların sözcüsü durumuna giren Falih Rıfkı Atay da Dünya'da şunları yazabilmiştir: **«Herkesin istediği krizi savaşsız atlata*bilmek ve NATO'nun bu en* nazik bölgede yıkılmasına meydan vermemekliğimizdir. Son gösterilerde bir iki sapık Amerikan bayrağını yakmıştır. Türk bolşevikleridir bunlar. Hükümeti ve orduyu serbest bırakalım. Solun oyununa düşmeyelim. Sol ne derse Türk'ün menfaati onun tersidir.»**

Ancak, sağcı gazetelerin NATO'yu ve Amerika'yı koruma *gayretleri hafta sonunda* kelimenin tam anlamıyla iflâs etmiş ve **«bütün dikkatleri üzerinde toplayan»** Hürriyet Gazetesi hafta sonunda şu manşeti vermek zorunda kalmıştır:

«Tıpkı bundan dört sene ev*vel olduğu gibi* AMERİKA YİNE 6 NCI FİLOYU HAREKETE GEÇİRDİ.»

Hürriyet'in bu manşeti, sadece NATO'yu ve Amerika'yı korumakla kendilerini görevli sayan sağcı gazeteleri değil, onlayların başından beri Türkiye-Yunanistan savaşını hararetle destekleyen ve Demirel'in NATO'ya rağmen, Amerika'ya rağmen harekete geçeceğini sanarak böyle güç zamanlarda AP iktidarını desteklemeyi görev sayan bazı gerçekçi yazarları da tekrar acı gerçeklerle karşı karşıya getiriyordu...

YILDIZ FALINA LÜZUM YOK, TONTON!

> **Her türlü tenkide eyvallah ama, Grivas'ın içinde sakladığı gizli kötü niyetini önceden keşfetmeğe imkân var mıdır? Bizim bu Türk düşmanı Yunan generali ile gönüllerimizde telepati bağları yoktur. Bir fesatçının tasarladığı hukuk dışı bir tecavüz ve sulkastı nereden anlayalım? Elimizdeki istihbar vasıtaları malûm. Kıbrıs siyasetini yıldızlarla idare etmek kudretine sahip değiliz.**
>
> ORHAN SEYFİ ORHON
> (Son Havadis — 20.11.1967)
>
> ANT'ın notu: Grivas'ın niyetini keşfetmek için yıldız falına hiç de lüzum yoktur, gazete okuyucusu olmak yeterdi. Çünkü, Grivas'ın **«Enosisi kılıçla sağlayacağına»** dair demeçler *üç hafta önce, Tonton'un kendi gazetesi* de dahil, bütün Türk basınında çıkmıştır.

ANT • Haftalık Dergi • Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN • Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN • Bu sayıda Sorumlu Müdür: YAŞAR UÇAR • Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN • İdare yeri: EBUSUUD CADDESİ, TAN HANI, No: 98-302, SİRKECİ - İSTANBUL • Telefon: 27 81 09 • Posta Kutusu 934 SİRKECİ İSTANBUL • Ankara Temsilciliği Tel: 13 40 20 •

Dizgi ve Baskı: VATAN MATBAASI • Taşra Dağıtımı: HÜR DAĞITIM - Cağaloğlu - İstanbul, Tel: 27 38 54 • İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara Cad. 34 İSTANBUL, Tel: 27 89 49 • Abone Şartları: Yıllık 60 Lira, Altı Aylık 30 Lira Üç Aylık 15 Lira • İlân: Santimi 25 Lira; yayın ilânları yüzde 50 indirimlidir • Tek sütun üzerine 5 Santiklim kutu vayın ilânları 50 Lira'dan kabul edilmektedir.